

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูล ตั้งสมมติฐาน การศึกษาข้อมูล ทฤษฎีด้านการวิเคราะห์คำยืมภาษา
เขมรในภาษาและวรรณกรรมไทย เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้ผลการศึกษาวิเคราะห์การปรากฏใช้คำเขมร
ในวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือ นิราศธารทองแดง และ นิราศธารโศก ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์คำเขมรในกาพย์เห่เรือ

จากการพิจารณาคำเขมรที่ในเรื่องกาพย์เห่เรือ ได้ข้อมูลคำเขมรที่ปรากฏใช้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 คำเขมรที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กรอง	ร้อย (ก.)	ក្រុង / กรุง	ร้อย (ก.)
2.	กระบวน	กระบวน	ក្បួន / ฎบวน	กระบวน
3.	กราย	กราย (ก.)	ក្រោយ / กราย	กราย (ก.)
4.	กลืน	กลืน	ក្លិន / กลืน	กลืน
5.	แกม	แกม, ปน (ก.)	កែម / แกม	แกม, ปน
6.	ขจร	กลิ่นหอมที่ฟุ้งไป	ខ្វរ / ขจร	กลิ่นหอมที่ฟุ้งไป
7.	ขวัญ	ขวัญ	ខ្វរ / ขวร	ขวัญ, สมอง
8.	ครีกครื้น	ครีกครื้น	គគ្រឹកគគ្រែង / คครีกคคเครง	ครีกครื้น
9.	ควร	ควร	គួរ / ควร	ควร
10.	คิด	คิด	គិត / คิด	คิด
11.	คือ	คือ	គឺ / คี	คือ
12.	คู่	คู่	គូ / คู	คู่
13.	จับ	จับ, ยึด	ចាប់ / จับ	ยึด, เริ่ม
14.	จำนง	ต้องการ	ចំណង់ / จังง	ความต้องการ
15.	ฉลาด	ว่องไว	ឆ្លាត / ฉลาด	ฉลาด, ว่องไว
16.	เฉิดฉาย	เฉิดฉาย	ផ្សើង / เฉิดฉาย	เฉิดฉาย, กรีดกราย
17.	เฉียง	เฉียง	ផ្សែង / เฉียง	เฉียง, เลียง, ชะงัก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
18.	ชวย	พลีไหวตามลม	ជួយ / ชวย	ลมพัดอ่อน ๆ เรื่อย ๆ
19.	ชะ	ล้าง	ជះ / ชะ	ชำระ, ล้าง
20.	ดิน	ดิน	ដី / ฎี	ดิน
21.	เดิร	เดิน	ដើរ / ฎีร	เดิน
22.	ตรม	ทุกข์ตรม	ក្រំ / กริ	ทุกข์ตรม
23.	ตระหลบ	ตลบ ฟุ้งไป	ត្រឡប់ / ตรพบ	กลับ, พลิก, ตลบ
24.	ตราตรู	ตราตรึง	ត្រាត្រូវ / ตราตรูว	ตราตรึง, ต้อใจ, ประทับใจ
25.	ต้อ	โดน สัมผัส	ត្រូវ / ตรูว	โดน, สัมผัส, ต้อ
26.	ถนอม	ทะนุถนอม	ថ្លូម / ถนอม	ทะนุถนอม, ห่วงใย, รักใคร่
27.	ทรง	ทรง	ទ្រង់ / ทรง	ทรง
28.	ทรวง	หัวใจ	ទ្រូង / ทรวง	ทรวงอก
29.	ทั้ง	ทั้ง	ទាំង / ท่าง	ทั้ง
30.	ทั้งปวง	ทั้งปวง	ទាំងពួង / ท่างพวง	ทั้งปวง
31.	เทียบ	เทียบ	ធៀប / เทียบ	เปรียบ, ไกล่, จวน
32.	นาง	นาง	នាង / นาง	นาง
33.	นึก	นึก	នឹក / นึก	นึก, คิด
34.	แนบ	แนบ	នែប / แนบ	แนบ
35.	ใน	ใน, แห่ง, ของ	នៃ / ไน	ใน, แห่ง, ของ
36.	บ้งอร	หญิงสาว	បូន / บอน	น้อง, น้องหญิง
37.	ประคอง	ประคอง	ផ្តួង / ผค่ง	อุปการะ, ปรับปรุงให้ดี
38.	เปรียบ	เปรียบ	ធៀប / ขจร	เปรียบ, เทียบ, เตรียม
39.	ฟุ้ง	ฟุ้ง	ហ្វូង / หวง	ฟุ้ง
40.	พร้อม	พร้อม	ព្រម / พรุม	พร้อม, ยอม
41.	พลัด	พลัด	ប្រាស / ปราส	พลัด
42.	พวก	พวก	ពួក / พวก	พวก
43.	เพราะ	เพราะ, เสนาะ	ព្រោះ / เพราะ	เพราะ, เสนาะ
44.	ไพร	ป่า	ព្រៃ / ไพร	ป่า
45.	ไพเราะ	ไพเราะ	ពិរោះ / พิเราะ	ไพเราะ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
46.	मुख	ด้านหน้า	ซุฮ / मुख	ใบหน้า ด้านหน้า
47.	ร้า	ร้า	ร่า / ร้า	ร้า
48.	ร้าเพย	ลมโชยเบา ๆ	ร๊ะสิย / ร๊ะเกีย	ลมโชยเบา ๆ
49.	เรียง	เรียง	ร็อง / เรียง	เรียง
50.	เรียบ	เรียบ	ร็อบ / เรียบ	ราบเรียบ ราบคาบ
51.	เรียม	พี	ร็อม / เรียม	พี
52.	ลออง	ละออง	ลูน / ลอง	ละออง, ฝุ่น, เกสร
53.	ลำดวน	ดอกลำดวน	ร็ลวัน / ร็ลวัน	ดอกลำดวน
54.	วังเวง	เหงา วังเวง	ร็วงเวง / วังเวง	หลงทาง
55.	สงวน	หวงแหน	ลูน / สงวน	ที่รัก, ที่หวงแหน
56.	สลวย	สลวย	ลูน / สลวย	ล่อน, เปราะบาง
57.	สำอาง	งามหมดจด	ลูน / สำอาง	ทำให้งาม, การแต่งตัว
58.	เสด็จ	เสด็จ	ลูน / เสด็จ	เสด็จ
59.	เหีร	ลอยขึ้น	ลูน / เหีร	บิน, เหาะ
60.	อร	หญิงสาวผู้เป็นที่รัก	ลูน / อร	ดีใจ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือจำนวน 60 คำ ข้างต้น ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะของคำเขมรที่ปรากฏใช้ในประเด็นรูปคำและความหมาย ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์รูปคำ

4.1.1.1 คำที่คงรูปเดิม

พบคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือในลักษณะที่ยังคงรูปเดิมนับตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.1.1 คำเขมรในกาพย์เห่เรือที่คงรูปเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
1.	กราย	กราย / กราย
2.	กลิน	กลิน / กลิน
3.	แกม	แกม / แกม
4.	ขจร	ขจร / ขจร

ตารางที่ 4.1.1.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
5.	ควร	គួរ / ควร
6.	คู้	គូ / คู้
7.	เฉียง	ឆៀង / เฉียง
8.	ชวย	ជួយ / ชวย
9.	ชะ	ជះ / ชะ
10.	ถนอม	ថ្លង / ถนอม
11.	ทรง	ត្រង់ / ทรง
12.	เทียบ	ត្រឹម / เทียบ
13.	นาง	នាង / นาง
14.	นีก	នឹក / นีก
15.	แนบ	នៃម / แนบ
16.	พวก	ពួក / พวก
17.	เพราะ	ព្រោះ / เพราะ
18.	ไพร	ព្រៃ / ไพร
19.	มุข	មុខ / มุข
20.	รำ	រាំ / รำ
21.	เรียง	រៀង / เรียง
22.	เรียบ	រៀម / เรียบ
23.	เรียบ	រៀម / เรียบ
24.	สงวน	ស្ងួន / สงวน
25.	เหิร	ហើរ / เหิร
26.	อร	អរ / อร

จากข้อมูลที่แสดงในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ยังคงรูปเดิมในตัวบทวรรณคดี เรื่องกาพย์เห่เรือ จำนวน 26 คำ

4.1.1.2 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะในที่นี้ นอกจากคำที่เปลี่ยนรูปพยัญชนะ ผู้วิจัยยังหมายรวมถึงการเพิ่มรูปพยัญชนะ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือ ในลักษณะดังกล่าวดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.1.2 คำเขมรในภาพย่เห่เรือที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	คิด	คิต / คิต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ต) เป็น ด
2.	คือ	คฺ / คฺ	เพิ่มรูป อ (รูปสระ ือ ในภาษาไทย)
3.	ฉลาด	สฺลาด / ฉลาด	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ต) เป็น ด
4.	เฉิดฉาย	เช็ดฉาย / เฉิดฉาย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ต) เป็น ด
5.	เคียร	เคียร / เคียร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ก (ก) เป็น ค
6.	ตราตรู	ทฺราทฺรู / ตราตรู	ตัดรูปพยัญชนะท้าย ว (ว) ออกไป
7.	เปรี๊ยะ	เปรี๊ยะ / เปรี๊ยะ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก บ (บ) เป็น ป
8.	ฝู้ง	ฝู้ง / หู้ง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ห (ห) เป็น ฟ
9.	รำเพย	รํเพย / รํเพย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ก (ก) เป็น พ
10.	สลวย	สฺลวย / สลวย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ส (ส) เป็น สล
11.	เสด็จ	สฺเ็จ / เสฎจ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ส (ส) เป็น สด

จากข้อมูลในตารางข้างต้น แสดงข้อมูลการใช้คำเขมรในเรื่องภาพย่เห่เรือในลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นจำนวน 6 คำ เปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย 4 คำ และตัดรูปพยัญชนะท้าย 1 คำ รวมคำเขมรที่ปรากฏใช้ในเรื่องและมีลักษณะเปลี่ยนแปลงจำนวน 11 คำ

4.1.1.3 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ในที่นี้ นอกจากคำที่เปลี่ยนรูปสระ ผู้วิจัยยังหมายรวมถึงการเพิ่มรูปสระ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องภาพย่เห่เรือ ในลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.1.3 คำเขมรในภาพย่เห่เรือที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กรอง	กฺรอง / กรง	เพิ่มรูปสระ -อ
2.	จับ	จฺจับ / จาบ	เปลี่ยนรูปสระ จาก ำ (ำ) เป็น ั
3.	ทรวง	ทฺรวง / ทรวง	เปลี่ยนรูปสระจาก ุ (ุ) เป็น - ว -
4.	ท้ง	ทฺ้ง / ท่าง	เปลี่ยนรูปสระจาก ำ (ำ) เป็น ั
5.	ไน	นฺไน / ไน	เปลี่ยนรูปสระจาก ใ (ใ) เป็น ใ-
6.	พร้อม	พรฺม / พรหม	เพิ่มรูปสระ -อ
7.	ไพเราะ	ไพเราะ / ไพเราะ	เปลี่ยนรูปสระจาก ิ (ิ) เป็น ใ-
8.	ล่อง	ลฺ่อง / ลอง	เพิ่มรูปสระ -อ

ตารางที่ 4.1.1.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
9.	วังเวง	វង្សង / วงเวง	เพิ่มรูป ๓
10.	สำออง	សំអាង / สำออง	เปลี่ยนรูปสระจาก ๐ (๐) เป็น ำ

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่มีเปลี่ยนแปลงรูปสระ ในลักษณะเพิ่มรูปสระจำนวน 4 คำ และเปลี่ยนรูปสระจำนวน 6 คำ ในตัวบทเรื่องกาพย์เห่เรือ รวมจำนวน 10 คำ

4.1.1.4 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและรูปสระ

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือ ในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ ซึ่งหมายรวมถึงการเพิ่มรูป การตัดรูปพยัญชนะหรือสระ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.1.4 คำเขมรในกาพย์เห่เรือที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและรูปสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กระบวน	ក្បួន / ฎบวน	เพิ่มรูปพยัญชนะควบกล้ำ ร เปลี่ยนรูปสระจาก ู (๑) เป็น -ว
2.	ขวัญ	ខ្មួន / ขวร	เพิ่มรูปพยัญชนะควบกล้ำ ว เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ร (ร) เป็น ญ เปลี่ยนรูปสระจาก -ว (๑) เป็น ๓
3.	ครีกครื้น	គគ្រឹកគគ្រង / คครีกคเตรง	เพิ่มรูปพยัญชนะต้น ค เปลี่ยนรูปสระจาก ะ (๑) เป็น ะ
4.	จำนง	ចំណង់ / จันง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฦ (ฦ) เป็น ฦ เปลี่ยนรูปสระจาก ๐ (๐) เป็น ำ
5.	ดิน	ដី / ฎี	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ฎ) เป็น ด เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย น เปลี่ยนรูปสระจาก ะ (๑) เป็น ะ
6.	ตรม	ត្រុំ / ฎร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ก (ก) เป็น ต ตัดรูปสระ ๐ (๐)
7.	ตระหลบ	ត្រង្គប់ / ฎรหប់	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฬ (ฬ) เป็น หล เพิ่มรูปสระ ะ
8.	ต่อง	ត្រូវ / ฎรว	เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ ฎร (ฎร) เป็น ต เปลี่ยนรูปสระจาก ู (๑) เป็น -อ

ตารางที่ 4.1.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
9.	ทั้งปวง	ទាំងព្រះ / ทั้งพวง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น พ (ถ) เป็น ป เปลี่ยนรูปสระจาก ำ (๓) เป็น ั
10.	บังอร	បង្គំ / บอน	แยกรูปพยัญชนะต้นควบก้ำ บอ (บุ) เปลี่ยนรูปสระจาก ู (๑) เป็น ั
11.	ประคอง	ផ្គង់ / ผค่ง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ณ (ณ) เป็น น เปลี่ยนรูปสระจาก ๑ (๑) เป็น ำ
12.	พลัด	ព្រាស់ / ปราส	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบก้ำ พล (ฏ) เป็น ป เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ส (ส) เป็น ด เปลี่ยนรูปสระจาก ำ (๓) เป็น ั
13.	ลำควน	រំដួល / รังวูล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ล และ ฎ (ณ ฌ) เป็น ร และ ด ตามลำดับ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ณ) เป็น น เปลี่ยนรูปสระจาก ๑ (๑) เป็น ำ

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ จำนวน 13 คำ

4.1.2 การวิเคราะห์ความหมาย

4.1.2.1 ความหมายคงเดิม

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือ ในลักษณะที่ความหมายคงเดิม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.2.1 คำเขมรในกาพย์เห่เรือที่มีความหมายคงเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กรอง	ร้อย (ก.)	ร้อย (ก.)
2.	กระบวน	กระบวน	กระบวน
3.	กราย	กราย (ก.)	กราย (ก.)
4.	กลิน	กลิน	กลิน
5.	แกม	แกม, ปน	แกม, ปน
6.	ขจร	กลินหอมที่ฟุ้งไป	กลินหอมที่ฟุ้งไป
7.	ครีกครื้น	ครีกครื้น	ครีกครื้น
8.	ควร	ควร	ควร

ตารางที่ 4.1.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
9.	คิด	คิด	คิด
10.	คือ	คือ	คือ
11.	คู่	คู่	คู่
12.	จำนง	ต้องการ	ความต้องการ
13.	ชะ	ล้าง	ชำระ, ล้าง
14.	ดิน	ดิน	ดิน
15.	เดิน	เดิน	เดิน
16.	ตรม	ทุกข์ตรม	ทุกข์ตรม
17.	ทรง	ทรง	ทรง
18.	หั่ง	หั่ง	หั่ง
19.	หั่งปวง	หั่งปวง	หั่งปวง
20.	นาง	นาง	นาง
21.	นีก	นีก, คิด	นีก, คิด
22.	แนบ	แนบ	แนบ
23.	ไน	ไน, แห่ง, ของ	ไน, แห่ง, ของ
24.	ฝูง	ฝูง	ฝูง
25.	พลัด	พลัด	พลัด
26.	พวก	พวก	พวก
27.	เพราะ	เพราะ, เสนาะ	เพราะ, เสนาะ
28.	ไพร	ป่า	ป่า
29.	ไพรเราะ	ไพรเราะ	ไพรเราะ
30.	รำ	รำ	รำ
31.	รำเพย	ลมโชยเบา ๆ	ลมโชยเบา ๆ
32.	เรียง	เรียง	เรียง
33.	เรียงม	พี	พี
34.	ลำดวน	ดอกลำดวน	ดอกลำดวน
35.	เสด็จ	เสด็จ	เสด็จ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ยังคง
ความหมายเดิม จำนวน 35 คำ

4.1.2.2 ความหมายแคบเข้า

เขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือ ในลักษณะที่ความหมายแคบเข้า มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.2.2 คำเขมรในกาพย์เห่เรือที่มีความหมายแคบเข้า

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	ขวัญ	ขวัญ	ขวัญ, สมอง
2.	จับ	จับ	จับ, เริ่ม
3.	ฉลาด	ว่องไว	ฉลาด, ว่องไว
4.	เฉิดฉาย	เฉิดฉาย	เฉิดฉาย, กรีดกราย
5.	เฉียง	เฉียง	เฉียง, เลี้ยว, ชะโงก
6.	ตราตรู	ตราตรึง	ตราตรึง, ต่องใจ, ประทับใจ
7.	ต่อง	โดน สัมผัส	โดน, สัมผัส, ต่อง
8.	ถนอม	ทะนุถนอม	ทะนุถนอม, ห่วงใย, รักใคร่
9.	เปรียบ	เปรียบ	เปรียบ, เทียบ, เตรียม
10.	พร้อม	พร้อม	พร้อม, ยอม
11.	मुख	ด้านหน้า	ไบหน้า ด้านหน้า
12.	เรียบ	เรียบ	ราบเรียบ รราบคาบ
13.	ล่อง	ละออง	ละออง, ฝุ่น, เกสร
14.	สงวน	หวงแหน	ที่รัก, คนรัก
15.	สำออง	งามหมดจด	ทำให้งาม, การแต่งตัว

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่มีความหมายแคบเข้า จำนวน 15 คำ

4.1.2.3 ความหมายย้ายที่

เขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือ ในลักษณะที่ความหมายย้ายที่ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1.2.3 คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือที่มีความหมายย้ายที่

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	ช่วย	พลั่วไหลตามลม	ลมพัดอ่อน ๆ
2.	ตระหลบ	ตลบ ฟุ้งไป	กลับ, พลิก, ตลบ
3.	ทรวง	หัวใจ	ทรวงอก
4.	เทียบ	เทียบ	เทียบ, ไกล, จวน

ตารางที่ 4.1.2.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
5.	บังอร	หญิงสาว	น้อง, น้องหญิง
6.	ประคอง	ประคอง	อุปการะ, ปรับปรุงให้ดี
7.	วังเวง	เหงา วังเวง	หลงทาง
8.	สลวย	สลวย	ร่อน, พลิวไหว
9.	เหิร	ชุลอยขึ้น	บิน, เหาะ
10.	อร	หญิงสาวผู้เป็นที่รัก	ดีใจ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ความหมายย่ำที่ จำนวน 10 คำ

ผลการศึกษาวิเคราะห์คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องกาพย์เห่เรือข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้พบลักษณะของคำเขมรที่ปรากฏใช้ในวรรณคดีเรื่องนี้ในประเด็นการคงรูปคำและความหมาย ที่มีทั้งคงเดิมและเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาเรื่องลักษณะการยืมคำภาษาเขมรในวรรณคดีสมัยอยุธยา ตลอดจนการถอดความในวรรณคดีเรื่องนี้ได้ต่อไป

4.2 การวิเคราะห์คำเขมรในนิราศธารทองแดง

จากการพิจารณาคำเขมรที่ในเรื่องนิราศธารทองแดง ได้ข้อมูลคำเขมรที่ปรากฏใช้ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 คำเขมรที่ปรากฏในนิราศธารทองแดง

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กง	โค้ง	កង / กง	โค้ง, ล้อ
2.	กรม	กลุ่ม	ក្រុម / กรุม	กลุ่ม, คณะ
3.	กรอง	ร้อย (ก.)	ក្រុង / กรง	ร้อย (ก.)
4.	กระจง	กระจง	កញ្ជ្រាង / กล้วยจรง	กระจง
5.	กระจายกระจุย	กระจุยกระจาย	ខ្លាចខ្លាច / ขยายขยาย	กระจุยกระจาย
6.	กระทำ	นกกระทำ	ទត / ททา	นกกระทำ
7.	กระทิง	กระทิง	ខ្លឹង / ขุทิง	กระทิง
8.	กระปือ	ควาย	ក្របី / กรบี	ควาย
9.	กระแบก	ต้นตะแบก, ต้นฝรั่ง	ត្រៃបែក / ทรแบก	ต้นตะแบก, ต้นฝรั่ง
10.	กระหวัด	รัด, ตวัด	ក្រវាត់ / กรวาท	รัด, ตวัด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
11.	กราน	ปู, ลาด	ក្រាល / ក្រាល	ปู, ลาน
12.	กราบ	กราบ	ក្រាប / ក្រាប	กราบ
13.	กราย (ปลา)	ปลากราย	ក្រាម / ក្រាម	ปลากราย
14.	กล้าเพาะ	ต้นกล้าเพาะ	ក្តីពាក់ / ក្តីពាក់	ต้นกล้าเพาะ
15.	กลีน	กลีน	ក្តិន / ក្តិន	กลีน
16.	กวด	ทำให้แน่น	ក្តិត / កวด	ทำให้แน่น
17.	กะจาบ	นกกระจาบ	ចាប / จาบ	นกกระจาบ
18.	กัด	กัด, ทำให้ขาด	កាត់ / กัด	กัด, ทำให้ขาด
19.	โก่งกาง	โก่งกาง	កោងកោង / โก่งกาง	โก่งกาง
20.	กำจัด	กำจัด	កំចាត់ / กำจัด	กำจัด
21.	กำจาย	ฟุ้งกระจาย	ខ្ចាយ / กระจาย	ฟุ้งกระจาย
22.	กูป	กูป	កូប / กูป	กูป
23.	แกม	ปน, ผสม	កែច្រម / แกม	ปน, ผสม
24.	โคง	โค้งงอ	កោង / โคง	โค้งงอ
25.	ขนด	ขด	ខ្ទប់ / ขนด	ขด, เป็นวง
26.	ขนุน	ขนุน	ខ្នុរ / ขนุน	ขนุน
27.	ขลิ่ง	แรง, กล้า	ខ្លាំង / ขลิ่ง	แรง, กล้า
28.	ชัน	ทำให้แน่น,	ខាន / ชัน	ทำให้แน่น,
29.	ชิง	โกรธ	ខឹង / ชิง	โกรธ
30.	ชิง	โกรธ	ខឹង / ชิง	โกรธ
31.	คำราม	คำราม	កំរាម / คำราม	คำราม
32.	คือ	คือ, เป็น	គឺ / คือ	คือ, เป็น
33.	โค	วัว	គោ / โค	วัว
34.	จง	จง	ចង់ / จง	อยาก
35.	จบ	จบ	ចប់ / จบ	จบ
36.	จอก	จอกแทน	ចក់ / จก	จอกแทน
37.	จาบ	นกกระจาบ	ចាប / จาบ	นกกระจาบ
38.	จิตมูลเพลิง	ต้นจิตมูลเพลิง	ចិត្តមូលភ្លើង / จิตมูลเพลิง	ต้นจิตมูลเพลิง
39.	ฉมัน	สมัน	ស្មាន់ / สมาน	สมัน
40.	ฉวัดเฉวียน	วนเวียนไปมา	ឆ្លាត់ឆ្លើល / ฉวัดเฉวียน	วนเวียนไปมา
41.	ฉับ	เร็วไว	ឆាប់ / ฉាប់	เร็วไว

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
42.	เฉพาะ	เฉพาะ	ផ្ដេះ / เฉพาะ	ตรงไป
43.	โหนด	โหนด	សោត / โหนด	โง่, เหลลา
44.	ชงโค	ชงโค	ដើងគោ / ช้างโค	ชงโค
45.	ขโด (ปลา)	ปลาขโด	ផ្ដា / โขง	ปลาขโด
46.	ช่วย	ช่วย	ជួយ / ช่วย	ช่วย
47.	ชวาด (ปลา)	ปลาชวาด	ជ្វាត / ชวาด	ปลาชวาด
48.	ชเอม	ชเอม	លើស្រែម / ฌ็็แอม	ชเอม
49.	เซิง	ด้านล่าง	ដើង / เซิง	เท้า
50.	ดล	ถึง	ដល់ / ฎล	ถึง
51.	ดวง	ดวง	ដួង / ฎวง	ดวง
52.	ดองตึง	ดองดองตึง	ដងដឹង / ฎงฎึง	ดองดองตึง
53.	ดิน	ดิน	ដី / ฎี	ดิน, แผ่นดิน
54.	เดิร	เดิน	ដើរ / ฎ็็ร	เดิน
55.	ตรง	ตรง	ត្រង់ / ฎรง	ตรง
56.	ตระกวาด	ตะกวาด	ត្រក្កាត / ฎรกวาด	ตะกวาด
57.	ตระการ	ยิ่งใหญ่	ត្រកាល / ฎรกาล	งดงาม
58.	ตระแบก	ดอกตะแบก	ត្រែបែក / ฎรแบก	ดอกตะแบก
59.	ตราบ	ฟัง	ត្រាប់ / ฎรាប់	ฟัง
60.	ตรุ	ต้อง, สัมผัส	ត្រូវ / ฎรว	ต้อง, สัมผัส
61.	ตะกวาด	ตะกวาด	ត្រក្កាត / ฎรกวาด	ตะกวาด
62.	ตะโก	ต้นตะโก	ដង្កោ / ฎงโก	ต้นตะโก
63.	ตะขบ	ต้น, ผลตะขบ	ក្រុប / ฎรขบ	ต้น, ผลตะขบ
64.	ตะเคียน	ต้นตะเคียน	គគីរ / ฎคีร	ต้นตะเคียน
65.	ตะไคร้	ตะไคร้	ត្រៃ / ฎไคร	ตะไคร้
66.	ตะเพียน (ปลา)	ปลาตะเพียน	ផ្ដិត / ฎพิน	ปลาตะเพียน
67.	ตุ๊กแก	ตุ๊กแก	តុកែក / ฎกแก	ตุ๊กแก
68.	เต็ร็จ	เดินทาง	ត្រាច់ / ฎร่าจ	เดินทาง, เทียวไป
69.	เต้า	ไป	ទៅ / ฎเทา	ไป
70.	เต้า	ไป	ទៅ / ฎเทา	ไป
71.	เถลิง	ขึ้น	ឡើង / ฎลิ่ง	ขึ้น, สูงขึ้น
72.	ทรง (ก.)	คงไว้	ទ្រង់ / ฎรง	คงไว้, ถือ, ทำ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
73.	ทรง (น.)	ทรวดทรง	ទ្រង់ទ្រាយ / ทรงทราย	รูปร่าง, ทรวดทรง
74.	ทราย	เนื้อทราย	ទ្រាយ / ทราย	เนื้อทราย
75.	ทั้งหลาย	ทั้งหลาย	ទាំងឡាយ / ທ່າងພາຍ	ทั้งหลาย
76.	ทับทิม	ทับทิม	ទទឹម / ทัตติม	ทับทิม
77.	ทุเรียน	ทุเรียน	ទុរេន / ทุเรน	ทุเรียน
78.	เทริดทรง	รูปร่างได้สัดส่วน	ទ្រើសទ្រង់ / เทริสทรง	ใหญ่กว่าเล็กน้อย
79.	ไทร	ต้นไทร	ទ្រៃ / ไซร	ต้นไทร
80.	ธง	ธง	ទង់ / ท่ง	ธง
81.	ตำราง	คองไว้, ตำราง	ទំរង់ / ฎำรง	คองไว้, ตำราง
82.	นักสนม	นางสนม	អ្នកស្នំ / อนกสนม	นางสนม
83.	นาง	หญิงสาว	នាង / นาง	หญิงสาว
84.	เนา	อยู่	នៅ / เนา	อยู่
85.	บรรจง	บรรจง	បររ័ង / บลยจ้ง	บรรจง, ประณีต
86.	บัง	บัง	បាំង / บำง	ปิด, บัง
87.	เปรียบ	เปรียบ	ប្រៀប / เปรียบ	เปรียบ
88.	แปลก	แปลกไป	ខ្លែក / แบลก	แปลก, น่าสนใจ
89.	โพรยปราย	โพรยปราย	រោមរាម / โบรมยบราย	โพรยปราย
90.	ผจง	บรรจง	ផ្គង់ / ผจ้ง	บรรจง, ประณีต
91.	ผาย	แผ่ออก	ផាយ / ผาย	แผ่, เคลื่อนออกไป
92.	ผุด	ผุด	ផុត / ผุด	ผุด
93.	ผุย	เป็นผง	ផុយ / ผุย	เป็นผง, อ่อนนุ่ม
94.	แผ่นดิน	แผ่นดิน	ផែនដី / แผนฎี	แผ่นดิน
95.	ฝูง	ฝูง, กลุ่ม	ហ្វូង / หวง	ฝูง, กลุ่ม
96.	พงา	ที่รัก	ពំងា / พังา	ที่รัก
97.	พนม	ภูเขา	ភ្នំ / ภน	ภูเขา
98.	พร้อม	พร้อม	ព្រម / พรอม	พร้อม, ยอม
99.	พร้อมเพรียง	พร้อมเพรียง	ព្រមព្រៀង / พรอมเพรียง	พร้อมเพรียง
100.	พราย	เป็นเลื่อม, เป็นริ้ว	ព្រាយ / พราย	เป็นเลื่อม, เป็นริ้ว
101.	พรุ	กรู, พรั่งพรุ	ព្រូ / พรุ	กรู, พรั่งพรุ
102.	พลับพลา	พลับพลา	ព្រះពន្លា / พระพนลา	พลับพลา
103.	พวก	พวก, กลุ่ม	ពួក / พวก	พวก, กลุ่ม

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
104.	พะพาน	วนเวียน	ពពាន / พพาน	วนเวียน
105.	พุทรา	พุทรา	ពុទ្រា / พุทรา	พุทรา
106.	เพราะ	ไผเราะ	ព្រោះ / เพราะ	ไผเราะ
107.	เพลง	ดนตรี	ភ្លេង / เกล่ง	ดนตรี
108.	เพลาะ	ชาอ่อน	ភ្លោះ / เกลาะ	ชาอ่อน
109.	เพลิน	เพลิน	ភ្លើន / เกลีง	เพลิน
110.	แพ	เรือ	ផែ / แผ	เรือ
111.	โพรง	โพรง	ព្រោង / โพรง	โพรง
112.	ไพร	ป่า	ព្រៃ / ไพร	ป่า
113.	มังคุด	มังคุด	មង្គុត / มงขุด	มังคุด
114.	มาน	มี	មាន / มาน	มี
115.	ยอ	ต้น, ผลยอ	ញ / ญ	ต้น, ผลยอ
116.	ระกำ	ระกำ (น.)	រកាំ / รกាំ	ระกำ (น.)
117.	ระมัด	แรด	រមាស / รมาส	แรด
118.	ระวาง	ระหว่าง	រវាង / รวาง	ระหว่าง
119.	ราย	เรียง	រាយ / ราย	เรียง
120.	เรียง	เรียง	រៀង / เรียง	เรียง
121.	เรียงราย	เรียงราย	រៀងរាយ / เรียงราย	เรียงราย
122.	เรียบ	เรียบ	រៀប / เรียบ	เรียบ, จัด
123.	เรียบเรียง	เรียบเรียง	រៀបរៀង / เรียบเรียง	เรียบเรียง
124.	เรียม	พี (คำแทนตัวของกวี)	រៀម / เรียม	พี
125.	โรย	โรย, ร่วง	រោយ / (โรย	โรย, ร่วง
126.	ละมั่ง	ละมั่ง	រមាំង / รม้าง	ละมั่ง
127.	ละมุด	ละมุด	លុត / ลมุด	ละมุด
128.	ละคอน	ละคร	ល្ខោន / โลขน	ละคร
129.	ละลวย	อ่อนนุ่ม, พลิว	រលួយ / รลวย	อ่อนนุ่ม, พลิว
130.	ลำเนา	ที่อยู่	លំនៅ / ลัเนา	ที่อยู่
131.	เล่น	เล่น	លេង / เลง	เล่น
132.	เลิศ	เลิศ	លើស / เลีส	เลิศ
133.	โลด	กระโดด	លោត / โลต	กระโดด
134.	ภ	ไต้ยีน	ព / ภ	ไต้ยีน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
135.	วังเวง	หลงทาง, เจียบเหงา	វង្វេង / วังเวง	หลงทาง, เจียบเหงา
136.	สวงวน	ที่รัก	ស្នួន / สวงวน	ที่รัก
137.	สดับ	ฟัง	ស្តាប់ / สดับ	ฟัง
138.	สนุก	สนุก	ស្រណុក / สรณุก	สนุก, สุขสบาย
139.	สบาย	สบาย	សប្បាយ / สบบาย	สบาย, เพลิดเพลิน
140.	สบายเสบาย	สบายผ่อนคลาย	សប្បាយស្បើយ / สบบายเสบาย	สบายผ่อนคลาย
141.	สไบ	สไบ	ស្បៃ / สไบ	สไบ
142.	สรรเสริญ	ยกย่อง ชื่นชม	សរសើរ / สรเสีร	ยกย่อง ชื่นชม
143.	สรล	อ่อนหวาน	ស្រស់ / สรล	อ่อนไหว
144.	สร่าย	สาหร่าย	សារាយ / สาราย	สาหร่าย
145.	สลวย	สลวย	ស្រួល / สรววย	ร่วน, ละเอียดย
146.	สลัดได	สลัดได	ជ្រាត់ដៃ / ชนลาตไผ่	สลัดได
147.	สวาย (ปลา)	ปลาสวาย	ស្វាយ / สวาย	มะม่วง, สีม่วง
148.	สะอาด	สะอาด	ស្អាត / สะอาด	สะอาด, สวย
149.	สะอาด	สะอาด	ស្អាត / สะอาด	สะอาด, สวย
150.	สำราญ	สำราญ, มีความสุข	សំរាល / สำรล	สำราญ, มีความสุข
151.	สำโรง	ต้นสำโรง	សំរោង / สำโรง	ต้นสำโรง
152.	สำออง	สำออง, ทำให้งาม	សំរោង / สำออง	สำออง, ทำให้งาม
153.	เสด็จ	เสด็จ (ก.)	ស្តេច / เสฎจ	เสด็จ (ก.)
154.	เสนาะ	เสนาะ	ស្រណោះ / สรเนาะ	เสนาะ, สงสาร
155.	เสมอสมาน	เหมือนกัน	ស្មើស្មាន / เสมอสมาน	เหมือนกัน
156.	เสร็จ	เสร็จ	ស្រេច / เสรจ	เสร็จ
157.	อ่อน	อ่อน	អរ / อร	ดีใจ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือจำนวน 157 คำ ข้างต้น ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะของคำเขมรที่ปรากฏใช้ในประเด็นรูปคำและความหมาย ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์รูปคำ

4.2.1.1 คำที่คงรูปเดิม

ในเรื่องนิราศธารทองแดงปรากฏการใช้คำเขมรในลักษณะที่ยังคงรูปเดิม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.1.1 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่คงรูปเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
1.	กง	កង / กง
2.	กราบ	ក្រាប / กราบ
3.	กราย (ปลา)	ក្រាយ / กราย
4.	กลืน	ក្លិន / กลืน
5.	โงงกาง	កោងកាង / โงงกาง
6.	กুব	កូប / กুব
7.	แกม	កែម / แกม
8.	โงง	កោង / โงง
9.	ซึ้ง	ខឹង / ซึ้ง
10.	ซึ้ง	ខឹង / ซึ้ง
11.	โค	គោ / โค
12.	จง	ចង / จง
13.	จบ	ចប់ / จบ
14.	จาบ	ចាប / จาบ
15.	เฉพาชะ	ឆ្ពោះ / เฉพาชะ
16.	ช่วย	ជួយ / ช่วย
17.	เซ็ง	ជើង / เซ็ง
18.	ตรง	ត្រង់ / ตรง
19.	ตุกแก	តុកកែ / ตุกแก
20.	เถลิง	ធ្វើង / เถลิง
21.	ทรง (ก.)	ទ្រង់ / ทรง
22.	ทราย	ទ្រាយ / ทราย
23.	นาง	នាង / นาง
24.	เนา	នៅ / เนา
25.	ผจง	ផ្ទង់ / ผจง
26.	ผาย	ផាយ / ผาย
27.	ผุย	ផុយ / ผุย
28.	พราย	ព្រាយ / พราย
29.	พฐู	ព្រូ / พฐู
30.	พวก	ពួក / พวก
31.	พุทรา	ពុទ្រា / พุทรา

ตารางที่ 4.2.1.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
32.	เพราะ	ព្រោះ / เพราะ
33.	โพรง	ព្រោះង / โพรง
34.	ไพร	ត្រៃ / ไพร
35.	มาน	ម៉ាន / มาน
36.	ราย	រាយ / ราย
37.	เรียง	រៀង / เรียง
38.	เรียงราย	រៀងរាយ / เรียงราย
39.	เรียบ	រៀប / เรียบ
40.	เรียบเรียง	រៀបរៀង / เรียบเรียง
41.	เรียบม	រៀម / เรียบม
42.	โรย	រោយ / โรย
43.	ภ	ព / ภ
44.	สงวน	ស្នួន / สงวน
45.	สไบ	ស្រៃ / สไบ
46.	สรล	ស្រល់ / สรล
47.	สวาย (ปลา)	ស្វាយ / สวาย
48.	เสร็จ	ស្រេច / เสร็จ

จากข้อมูลที่แสดงในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ยังคงรูปเดิมในตัวบทวรรณคดี เรื่องนิราศธารทองแดง จำนวน 48 คำ

4.2.1.2 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะในที่นี้ นอกจากคำที่เปลี่ยนรูปพยัญชนะ ผู้วิจัยยังหมายรวมถึงการเพิ่มรูป ลรูปหรือดรูปพยัญชนะ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารทองแดง ในลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.1.2 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กราน	ក្រាន / กราล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น
2.	กวต	ក្នុត / กวต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด

ตารางที่ 4.2.1.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
3.	ขนด	ຂຸດ / ขนต๋	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
4.	ขนุน	ຂຸນ / ขนุร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ร (រ) เป็น น
5.	คือ	គី / คี	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น
6.	จิตรมูลเพลิง	ចិត្រមូលភ្លើង / จิตรมูลเกลิง	ลดรูปพยัญชนะท้ายจาก ตร (ត្រ) เป็น ต เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฆล (ភ្ល) เป็น พล
7.	โหนด	គោត / โนต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
8.	ชโอด (ปลา)	ដួ / โชฎ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ชฎ (ជួ) เป็น ชด
9.	ชวาด (ปลา)	ដួត / ชวาท	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
10.	ดล	ដល់ / ฎล่	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ด
11.	ดวง	ដួង / ฎวง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ด
12.	เดิร	ដើរ / ฎีร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ด
13.	ตรุ	ត្រូវ / ตรุว	ตัดรูปพยัญชนะท้ายจาก ว (វ)
14.	เต่า	ទៅ / เทา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ท (ទ) เป็น ต
15.	เต้า	ទៅ / เทา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ท (ទ) เป็น ต
16.	เทริดทรง	ទ្រើសទ្រង់ / เทริสทรง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ส (ស) เป็น ด
17.	ไทร	ទ្រៃ / ไซร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ชร (ជ្រ) เป็น ทร
18.	ธง	ទង់ / ทง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ท (ទ) เป็น ธ
19.	บรรจง	បញ្ចង់ / บณจง	เพิ่มรูปพยัญชนะ รร (រ รั้น) ตัดรูปพยัญชนะ ญ (ញ)
20.	เปรียบ	ប្រៀប / เปรียบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก บร (ប្រ) เป็น ปร
21.	แปลก	ប្លែក / แปลก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก บล (ប្ល) เป็น ปล
22.	โปรยปราย	រោយរាយ / โรอยราย	เพิ่มรูปพยัญชนะต้นจาก ร (រ) เป็น ปร
23.	ผุด	ផុត / ผุต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
24.	ผุง	ហូង / หวง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก หว (ហូ) เป็น ฝ
25.	เพลิง	ភ្លើង / เพลิง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฆล (ភ្ល) เป็น พล
26.	เปลาะ	ភ្លោះ / ภาละ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฆล (ភ្ល) เป็น พล
27.	เพลิง	ភ្លើង / เพลิง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฆล (ភ្ល) เป็น พล
28.	แพ	ផែ / ฝ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฝ (ផ) เป็น พ
29.	ยอ	ញ / ญ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น
30.	ลมุด	លុត / ลมุต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น
31.	เล่น	លេង / เลง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น

ตารางที่ 4.2.1.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
32.	เลิศ	ເລີສ / เลีส	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ส (ស) เป็น ศ
33.	โลด	លោត / โลต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
34.	สนุก	ស្រណុក / สรณุก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก สร (ស្រ) เป็น ส เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ณ (ណ) เป็น น
35.	สบาย	សប្បាយ / สบบาย	ตัดรูปพยัญชนะท้าย บ (ប)
36.	สลวย	ស្រួល / สรววย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ល) เป็น น
37.	สอาด	ស្អាត / สอาด	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ត) เป็น ด
38.	เสด็จ	ស្តេច / เสฎจ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก สฎ (ស្ត) เป็น สด
39.	เสนาะ	ស្រណោះ / สรณะะ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก สร (ស្រ) เป็น ส เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ณ (ណ) เป็น น

จากข้อมูลในตารางข้างต้น แสดงข้อมูลการใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารทองแดง ลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นจำนวน 39 คำ ได้แก่คำที่เปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นจำนวน 19 คำ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายจำนวน 16 คำ คำที่ตัดรูปพยัญชนะท้ายจำนวน 2 คำ คำที่ลดรูปพยัญชนะท้ายที่เป็นตัวสะกดซ้อนและเปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจำนวน 1 คำ และคำที่เพิ่มรูปพยัญชนะและตัดรูปพยัญชนะท้ายจำนวน 1 คำ

4.2.1.3 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ในที่นี้ นอกจากคำที่เปลี่ยนรูปสระ ผู้วิจัยยังหมายรวมถึงการเพิ่มและตัดรูปสระ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารทองแดงในลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.1.3 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กรม	ក្រុម / กุรัม	ตัดรูปสระ ุ (ុ)
2.	กรอง	ក្រុង / กุรง	เพิ่มรูปสระ -อ
3.	กระป้อ	ក្របី / กุรบี	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ ี (ី) เป็นรูปสระ ี
4.	กล่าวเพาะ	ក្តៅកាក់ / กุลาพากัก	เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็นรูปสระ -ะ
5.	ขลัง	ខ្លាំង / ขุลัง	เปลี่ยนรูป ำ (ា) เป็นรูป ำ

ตารางที่ 4.2.1.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	คำราม	คำรฆ / คราม	เปลี่ยนรูปสระ ๐ (๐) เป็นรูปสระ ำ
2.	จอก	จก / จก	เพิ่มรูปสระ -อ
3.	ฉับ	ฉาบ / ฉาบ	เปลี่ยนรูป -า- (๐) เป็นรูปสระ ั
4.	ชงโค	ฉิงโค / ชิงโค	ตัดรูปสระ ี (ี)
5.	ตระแบก	ตระบัก / ตรแบก	เพิ่มรูปสระ -ะ
6.	ตรับ	ตราบ / ตราบ	เปลี่ยนรูป -า- (๐) เป็นรูปสระ ั
7.	เตร็จ	เตรจ / ตราจ	เปลี่ยนรูป -า- (๐) เป็นรูปสระ ี
8.	บัง	บัง / บ้าง	เปลี่ยนรูป ำ (๐) เป็นรูป ำ (๐)
9.	พงา	พงา / พงา	ตัดรูปสระ ๐ (๐)
10.	พร้อม	พรอม / พรอม	เพิ่มรูปสระ -อ
11.	พร้อมเพรียง	พรอมเปรียง / พรอมเปรียง	เพิ่มรูปสระ -อ
12.	พะพาน	พพาน / พพาน	เพิ่มรูปสระ -ะ
13.	ระกำ	รกำ / รกำ	เพิ่มรูปสระ -ะ
14.	ระวาง	รวาง / รวาง	เพิ่มรูปสระ -ะ
15.	ลำเนา	ลเนา / ลเนา	เปลี่ยนรูปสระ ๐ (๐) เป็นรูปสระ ำ
16.	วังเวง	วงเวง / วงเวง	เพิ่มรูป ั
17.	สร่าย	สราย / สราย	ตัดรูปสระ -า
18.	ลำโรง	ลโรง / ลโรง	เปลี่ยนรูปสระ ๐ (๐) เป็นรูปสระ ำ
19.	ลำอาง	ลอาง / ลอาง	เปลี่ยนรูปสระ ๐ (๐) เป็นรูปสระ ำ
20.	เสมอสมาน	เสมสมาน / เสมสมาน	เปลี่ยนรูป ี (ี) เป็นรูปสระ ะ - อ

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่เปลี่ยนแปลงรูปสระจำนวน 11 คำ คำที่เพิ่มรูปสระจำนวน 9 คำ คำที่ตัดรูปสระจำนวน 4 คำ คำที่เพิ่มรูปสระและเปลี่ยนรูปสระ 1 คำ รวมทั้ง 25 คำ

4.2.1.4 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและรูปสระ

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารทองแดง ในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ ซึ่งหมายรวมการเพิ่มหรือตัดรูปพยัญชนะหรือสระ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.1.4 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กระจง	ក្រ្រង / กลโจรง	เพิ่มรูปสระ -ะ และ สระ โ- ตัดรูปพยัญชนะท้าย ญ (ញ) ตัดรูปพยัญชนะควบกล้ำ ร (រ)
2.	กระจายกระจุย	ខ្លាញ់ / ขยายขยาย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ ขจ, ขช (ខ, ឌ) เป็น กร เพิ่มรูปสระ -ะ
3.	กระทำ	ទា / ททา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ท (ទ) เป็น กร เพิ่มรูปสระ -ะ
4.	กระทำ	ខ្លាញ់ / ขุทิง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ ขท (ខ) เป็น กร เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ ี (ិ) เป็นรูปสระ ิ
5.	กระแบก	ត្រែក / ตรแบก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ ตร (ត្រ) เป็น กร เพิ่มรูปสระ -ะ
6.	กระหวัด	ក្រវាត់ / กรวาท่	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ว (វ) เป็นรูป หว เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็น ั, เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็นรูป ด
7.	กะจาบ	ចាប / จาบ	เพิ่มรูปพยัญชนะต้นและสระ กะ
8.	กักัด	កាត់ / กาคัด	เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็น ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็นรูป ด
9.	กำจัด	កំចាត់ / กำจัด	เปลี่ยนรูปสระ ิ (ិ) เป็นรูปสระ ำ เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็นรูป ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็นรูป ด
10.	กำจาย	ខ្លាញ់ / ขขยาย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ข (ខ) เป็น ก เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ ข (ឌ) เป็นพยัญชนะต้น จ เพิ่มรูปสระ ำ
11.	ขัน	ខាត / ขาร	เปลี่ยนรูปสระ -า (ា) เป็นรูป ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ร (រ) เป็นรูป น
12.	ฉมัน	ស្មាត់ / สมาน่	เปลี่ยนรูปพยัญชนะควบกล้ำ สม (ស្ម) เป็นรูป ฉม เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็น ั
13.	ฉวัดเฉวียน	ធ្លាក់ធ្លៀស / ฉวาท่เฉวียล	เปลี่ยนรูป -า- (ា) เป็น ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็นรูป ด เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็นรูป น

ตารางที่ 4.2.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
14.	ชอ่อม	ເໝີໄສ້ / เฉีแอม	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ณ (ณ) เป็นรูป ช ตัดรูปสระ ເ- (เ) เป็นรูปสระ - เปลี่ยนรูปสระ - (อ) เป็นรูปสระ -
15.	ดอด้ง	ດອ່ດຶງ / ฎงฎึง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ฎ) เป็น ด เพิ่มรูปสระ -อ
16.	ดิน	ດີ / ฎี	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ฎ) เป็น ด เปลี่ยนรูปสระ ື- (อี) เป็นรูป - เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย -น
17.	ตระกวต	ຕຣັກຸດ / ตรกุต	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ต) เป็น ด
18.	ตระการ	ຕຣັກາລ / ตรกาล	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ล (ล) เป็น ร
19.	ตะกวด	ຕຣັກຸດ / ตรกุต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ตร (ทร) เป็น ด เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ต (ต) เป็น ด
20.	ตะโก	ດອ່ກ໌ / ฎงโก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ฎ) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ , ตัดรูปพยัญชนะท้าย ง (ง)
21.	ตะขบ	ຕຣັກຸບ / ตรขบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก กร (ทร) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ , ตัดรูปสระ - (อ)
22.	ตะเคียน	ຕັກີງ / คคีร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ค (ค) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ, เปลี่ยนรูปสระ ື- (อี) เป็นสระ ເ- ตัดรูปพยัญชนะท้าย ร (ร)
23.	ตะไคร้	ໄຕໂກ / ไคร	เพิ่มรูปพยัญชนะต้นและสระ ตะ
24.	ตะเพียน (ปลา)	ຕັກີນ / ฎพิน	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ณ (ณ) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ, เปลี่ยนรูปสระ ື- (อี) เป็นสระ ເ-
25.	ทรง (น.)	ຕຣອ່ງ / ทรงทราย	เพิ่มรูป ทราย
26.	หึ่งหลาย	ຫອ່ງຫລາຍ / ท่างหาย	เปลี่ยนรูป - ำง (อง) เป็น - ัง เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ห (ฮ) เป็นรูป หล
27.	ทับทิม	ຕັກີມ / ททิม	เพิ่มรูป ้, เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย -บ เปลี่ยนรูปสระ ື- (อี) เป็นสระ -
28.	ทุเรียน	ຕຣຸ່ນ / ทุเรน	เปลี่ยนรูปสระ - (อ) เป็นสระ ເ-

ตารางที่ 4.2.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
29.	ธำรง	ធំរង់ / ฎ็ร่ง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ฐ เปลี่ยนรูปสระ ะ (◌) เป็น ำ
30.	นักสนม	អ្នកស្នំ / อนุกสนั	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ฐ เปลี่ยนรูปสระ ะ (◌) เป็น ำ
31.	แผ่นดิน	ផែនដី / แผนฎี	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ด เปลี่ยนรูปสระ ะ (◌) เป็น ิ เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย -น
32.	พนม	ភ្នំ / ภนั	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ภน (ភ្ន) เป็น พน ตัดรูปสระ ะ (◌) เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย -ม
33.	พลับพลา	ពន្លា / พนลา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก พ (ព) เป็น พล เพิ่มรูป ั
34.	มั่งคุด	មង្គុត / มงขุด	เพิ่มรูป ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ข (ឃ) เป็น ค
35.	ระมัด	រមាស / รมาส	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายจาก ส (ស) เป็น ด
36.	ลม้ง	រមាំង / รมัง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ร (រ) เป็น ล เปลี่ยนรูปสระ ำ (◌) เป็น ั
37.	ละคอน	ល្ខោន / โลขน	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ข (ខ) เป็น ค เปลี่ยนรูปสระ ะ - ำ (◌) เป็น สระ -อ
38.	ละลาย	រលួយ / รलय	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ร (រ) เป็น ล เพิ่มรูปสระ -ะ
39.	สดับ	ស្តាប់ / สฎาบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นจาก ฎ (ដ) เป็น ด เปลี่ยนรูป -า- (◌) เป็น ั
40.	สบายเสบาย	សប្បាយស្បើយ / สบบายเสบีย	ตัดรูปพยัญชนะสะกด -บ เปลี่ยนรูปสระ ะ (◌) เป็น ะ - ย
41.	สรรเสริญ	សរសើរ / สรเสีร	เปลี่ยนรูป ร (រ) เป็น รร (ร หัน) เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ร (រ) เป็น ญ
42.	สลัดไถ	ជ្រាត់ដៃ / ชนลาตไถ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ช (ជ) เป็น ส ตัดรูปพยัญชนะท้าย น (ន) เปลี่ยนรูป -า- (◌) เป็น ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ด

ตารางที่ 4.2.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
			เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ฎ) เป็น ด
43.	สะอาด	ស្អាត / สอาด	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ด
44.	สำราญ	សំរាល / สำราล	เปลี่ยนรูปสระ ุ (ុ) เป็นรูปสระ ำ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็น ญ
45.	อ่อน	អួន / อร	เพิ่มรูปสระ -อ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ร (រ) เป็น น

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ ซึ่งหมายรวมถึงการเพิ่ม ตักรูปพยัญชนะหรือสระในตัวบทเรื่องนิราศธารทองแดง จำนวน 45 คำ

4.2.2 การวิเคราะห์ความหมาย

4.2.2.1 ความหมายคงเดิม

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารทองแดง ที่มีความหมายคงเดิม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.2.1 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีความหมายคงเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กรอง	ร้อย (ก.)	ร้อย (ก.)
2.	กระจง	กระจง	กระจง
3.	กระจายกระจุย	กระจายกระจาย	กระจายกระจาย
4.	กระทำ	นกรกระทำ	นกรกระทำ
5.	กระทิง	กระทิง	กระทิง
6.	กระป้อ	ควาย	ควาย
7.	กราย (ปลา)	ปลากราย	ปลากราย
8.	กล้าพะาะ	ต้นกล้าพะาะ	ต้นกล้าพะาะ
9.	กลิน	กลิน	กลิน
10.	กวด	ทำให้แน่น	ทำให้แน่น
11.	กะจาบ	นกรกะจาบ	นกรกะจาบ
12.	โกงาง	โกงาง	โกงาง

ตารางที่ 4.2.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
13.	กำจัด	กำจัด	กำจัด
14.	กำจาย	ฟุ้งกระจาย	ฟุ้งกระจาย
15.	กูป	กูป	กูป
16.	แกม	ปน, ผสม	ปน, ผสม
17.	โกง	โค้งงอ	โค้งงอ
18.	ขนุน	ขนุน	ขนุน
19.	ซิ่ง	โกรธ	โกรธ
20.	ซิ่ง	โกรธ	โกรธ
21.	คำราม	คำราม	คำราม
22.	คือ	คือ, เป็น	คือ, เป็น
23.	โค	วัว	วัว
24.	จง	จง	อยาก
25.	จบ	จบ	จบ
26.	จอก	จอกแทน	จอกแทน
27.	จาบ	นกกระจาบ	นกกระจาบ
28.	จิตมูลเพลิง	ต้นจิตมูลเพลิง	ต้นจิตมูลเพลิง
29.	ฉมัน	สมัน	สมัน
30.	ฉวัดเฉวียน	วนเวียนไปมา	วนเวียนไปมา
31.	ฉับ	เร็วไว	เร็วไว
32.	เฉพา	เฉพา	ตรงไป
33.	โหด	โหด	โง่, เซลา
34.	ชงโค	ชงโค	ชงโค
35.	ชโต (ปลา)	ปลาชโต	ปลาชโต
36.	ช่วย	ช่วย	ช่วย
37.	ชวาด (ปลา)	ปลาชวาด	ปลาชวาด
38.	ชเอม	ชเอม	ชเอม
39.	เซ็ง	ด้านล้าง	เท้า
40.	ดล	ถึง	ถึง
41.	ดวง	ดวง	ดวง
42.	ดองดิ่ง	ดอกดองดิ่ง	ดอกดองดิ่ง
43.	เดิร	เดิน	เดิน

ตารางที่ 4.2.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
44.	ตรง	ตรง	ตรง
45.	ตระกวอด	ตะกวอด	ตะกวอด
46.	ตระแบก	ดอกตะแบก	ดอกตะแบก
47.	ตرائب	ฟุ้ง	ฟุ้ง
48.	ตะกวอด	ตะกวอด	ตะกวอด
49.	ตะโก	ต้นตะโก	ต้นตะโก
50.	ตะขบ	ต้นตะขบ	ต้นตะขบ
51.	ตะเคียน	ต้นตะเคียน	ต้นตะเคียน
52.	ตะไคร้	ตะไคร้	ตะไคร้
53.	ตะเพียน (ปลา)	ปลาตะเพียน	ปลาตะเพียน
54.	ตุ๊กแก	ตุ๊กแก	ตุ๊กแก
55.	เต่า	ไป	ไป
56.	เต่า	ไป	ไป
57.	ทราย	เนื้อทราย	เนื้อทราย
58.	ทั้งหลาย	ทั้งหลาย	ทั้งหลาย
59.	ทับทิม	ทับทิม	ทับทิม
60.	ทุเรียน	ทุเรียน	ทุเรียน
61.	ไทร	ต้นไทร	ต้นไทร
62.	ธง	ธง	ธง
63.	จำรง	คงไว้, ดำรง	คงไว้, ดำรง
64.	นักสนม	นางสนม	นางสนม
65.	นาง	หญิงสาว	หญิงสาว
66.	เนา	อยู่	อยู่
67.	เปรียบ	เปรียบ	เปรียบ
68.	โปรยปราย	โปรยปราย	โปรยปราย
69.	ผุด	ผุด	ผุด
70.	แผ่นดิน	แผ่นดิน	แผ่นดิน
71.	ฝูง	ฝูง, กลุ่ม	ฝูง, กลุ่ม
72.	พงา	ที่รัก	ที่รัก
73.	พนม	ภูเขา	ภูเขา
74.	พร้อมเพรียง	พร้อมเพรียง	พร้อมเพรียง

ตารางที่ 4.2.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
75.	พรุ	กรู, พรั้งพรุ	กรู, พรั้งพรุ
76.	พลับพลา	พลับพลา	พลับพลา
77.	พวก	พวก, กลุ่ม	พวก, กลุ่ม
78.	พะพาน	วนเวียน	วนเวียน
79.	พุทรา	พุทรา	พุทรา
80.	เพราะ	ไผ่เพราะ	ไผ่เพราะ
81.	เพลง	ดนตรี	ดนตรี
82.	เพลาะ	ชาอ่อน	ชาอ่อน
83.	เพลิน	เพลิน	เพลิน
84.	แพ	เรือ	เรือ
85.	โพรง	โพรง	โพรง
86.	ไพร	ป่า	ป่า
87.	มังกุด	มังกุด	มังกุด
88.	มาน	มี	มี
89.	ยอ	ต้น, ผลยอ	ต้น, ผลยอ
90.	ระกำ	ระกำ (น.)	ระกำ (น.)
91.	ระมาด	แรด	แรด
92.	ระวาง	ระหว่าง	ระหว่าง
93.	ราย	เรียง	เรียง
94.	เรียง	เรียง	เรียง
95.	เรียงราย	เรียงราย	เรียงราย
96.	เรียบ	เรียบ	เรียบ, จัด
97.	เรียบเรียง	เรียบเรียง	เรียบเรียง
98.	เรียบ	พี (คำแทนตัวของกวี)	พี
99.	โรย	โรย, ร่วง	โรย, ร่วง
100.	ลมั่ง	ลมั่ง	ลมั่ง
101.	ลมุด	ลมุด	ลมุด
102.	ละคอน	ละคร	ละคร
103.	ละลวย	อ่อนนุ่ม, พลิ้ว	อ่อนนุ่ม, พลิ้ว
104.	ลำเนา	ที่อยู่	ที่อยู่
105.	เล่น	เล่น	เล่น

ตารางที่ 4.2.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
106.	เลิศ	เลิศ	เลิศ
107.	โหด	กระโหด	กระโหด
108.	ภ	ไฉ่ยีน	ไฉ่ยีน
109.	สงวน	ที่รัก	ที่รัก
110.	สด้บ	ฟ้ง	ฟ้ง
111.	สนุก	สนุก	สนุก, สุขสบาย
112.	สบายเสบาย	สบายผ่นคลาย	สบายผ่นคลาย
113.	สไบ	สไบ	สไบ
114.	สรรเสริญ	ยกย่อง ชื่นชม	ยกย่อง ชื่นชม
115.	สรล	อ่อนหวาน	อ่อนไหว
116.	สรร้าย	สาหร้าย	สาหร้าย
117.	สลัดไต	สลัดไต	สลัดไต
118.	สำราญ	สำราญ, มีความสุข	สำราญ, มีความสุข
119.	สำโรง	ต้นสำโรง	ต้นสำโรง
120.	เสด็จ	เสด็จ (ก.)	เสด็จ (ก.)
121.	เสมอสมาน	เหมือนกัน	เหมือนกัน
122.	เสร็จ	เสร็จ	เสร็จ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารทองแดง ปรากฏการใช้คำเขมรที่ยังคงความหมายเดิม จำนวน 122 คำ

4.2.2.2 ความหมายแคบเข้า

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารที่มีความหมายแคบเข้า มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.2.2 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีความหมายแคบเข้า

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กรม	กลุ่ม	กลุ่ม, คณะ
2.	กระแบก	ต้นตะแบก	ต้นตะแบก, ต้นฝรั่ง
3.	กระหวัด	รัด	รัด, ตวัด
4.	กราน	ลาด	ปู, ลาด
5.	กราบ	กราบ	กราบ, ราบ

ตารางที่ 4.2.2.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
6.	กัด	ทำให้ขาด	ตัด, ทำให้ขาด
7.	ขन्द	ขาด	ขาด, เป็นวง
8.	ขลัง	แรง	แรง, กล้า
9.	ดิน	ดิน	ดิน, แผ่นดิน
10.	ตรู	ต้อง	ต้อง, สัมผัส
11.	เถลิง	ขึ้น	ขึ้น, สูงขึ้น
12.	ทรง (ก.)	คงไว้	คงไว้, ถือ, ทำ
13.	ทรง (น.)	ทรวดทรง	ทรวดทรง, รูปร่าง
14.	บรรจง	บรรจง	บรรจง, ประณีต
15.	บัง	บัง	ปิด, บัง
16.	ผจง	บรรจง	บรรจง, ประณีต
17.	ผาย	แผ่ออก	แผ่, เคลื่อนออกไป
18.	ผุย	เป็นผง	เป็นผง, อ่อนนุ่ม
19.	พร้อม	พร้อม	พร้อม, ยอม
20.	พราย	เป็นเลื่อม	เป็นเลื่อม, เป็นริ้ว
21.	สบาย	สบาย	สบาย, เพลิดเพลिन
22.	สอาด	สะอาด	สะอาด, สวย
23.	สะอาด	สะอาด	สะอาด, สวย
24.	สำอาง	สำอาง	สำอาง, ทำให้งาม
25.	เสนาะ	เสนาะ	เสนาะ, สงสาร

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารทองแดง ปรากฏการใช้คำเขมรที่ความหมาย
แคบเข้า จำนวน 25 คำ

4.2.2.3 ความหมายย้ายที่

เขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารทองแดงที่มีความหมายย้ายที่ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2.2.3 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีความหมายย้ายที่

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กง	โค้ง	วง, ล้อ

ตารางที่ 4.2.2.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	ชั้น	กวดชั้น	ทำให้แน่น
2.	ตระการ	ยิ่งใหญ่	งดงาม
3.	เตร็จ	เดินทาง	เดินทาง, เทียวไป
4.	เทริดทรง	รูปร่างได้สัดส่วน	ใหญ่กว่าเล็กน้อย
5.	แปลก	แปลกไป	แปลก, น่าสนใจ
6.	วังเวง	เจียบเหงา	หลงทาง, โดดเดี่ยว
7.	สลวย	สลวย	ร่วน, ละเอียด
8.	สวาย (ปลา)	ปลาสวาย	มะม่วง, สีม่วง
9.	อ่อน	อ่อน	ดีใจ

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารทองแดง เรือข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ความหมายย่ำยี่ จำนวน 10 คำ

4.3 การวิเคราะห์คำเขมรในนิราศธารโศก

จากการพิจารณาคำเขมรที่ในเรื่องนิราศธารโศกพบข้อมูลคำเขมรที่ปรากฏใช้ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 คำเขมรที่ปรากฏในนิราศธารโศก

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
1.	ก่ง	โค้ง	កង់ / กง	โค้ง, ล้อ
2.	กรม	กลุ่ม, คณะ	ក្រុម / กลุ่ม	กลุ่ม, คณะ
3.	กรอง	ร้อย (ก.)	ក្រុង / กรุง	ร้อย (ก.)
4.	กระจาย	กระจาย	ខ្លាច / ขจาย	กระจาย
5.	กระแจะ	แบ่งกระแจะ	ក្រចេះ / กระจะ	แบ่งกระแจะ
6.	กระเหว่า	กาเหว่า	តាវៅ / ตาเวา	กาเหว่า
7.	กราน	ปู (ก.)	ក្រាល / กราล	ปู (ก.), ลาด
8.	กราบ	กราบ	ក្រាប / กราบ	กราบ
9.	กรุง	กรุงศรีอยุธยา, เมือง	ក្រុង / กรุง	กรุงศรีอยุธยา, เมือง
10.	กลิน	กลิน	ក្លិន / กลิน	กลิน
11.	กลิ้ง	กลิ้ง, เหลา	ក្រឡឹង / กรหิ้ง	กลิ้ง, เหลา

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
12.	กะทง	กระทง	ខ្នង / ขท่ง	กระทง
13.	กั๊วล	กั๊วล, ห่วงใย	កង្វល់ / กงวล	กั๊วล, ห่วงใย
14.	กำจัด	กำจัด	កំចាត់ / กัจาด	กำจัด
15.	กุกุญ	ปีกุน	កុក / กุร	ปีกุน
16.	กูป	กูป	កូប / กูบ	กูป
17.	เกรง	กลัว	ខ្លែង / แกรง	กลัว
18.	เกรียมกรม	ตรอมตรม	ក្រៀមក្រាម / เกรียมกรม	ตรอมตรม
19.	เกิด	เกิด	កើត / เกิด	เกิด
20.	แกม	ปน	កែច្រម / แกม	ปน
21.	ขจร	ขจร	ខ្យង / ขจร	ขจร, ฟุ้งไป (กลิ้ง)
22.	ขนง	คิ้ว	ខ្នង / ขนง	คิ้ว, หลัง (น.)
23.	ขลิบ	ขลิบ	ខ្លឹប / ขลิบ	ขลิบ
24.	خال	ปีخال	ខាល / ขาล	ปีخال
25.	ซิ่ง	โกรธ	ខឹង / ซิ่ง	โกรธ
26.	แกลง	ว่าว	ខ្លែង / แกลง	ว่าว
27.	ครบ	ครบ	គ្រប់ / ครប់	ครบ
28.	ครอง	ครอง	គ្រង / ครง	ครอง
29.	คลา	เคลื่อน	ហ្លា / ฆลา	เคลื่อน
30.	คลาคลา	คลาดคลา	ហ្លាតហ្លា / ฆลาตฆลา	คลาดคลา, จากกัน
31.	คลาไคล	เคลื่อนไป	ហ្លាចៃ / ฆลาไฆล	เคลื่อนไป
32.	คลา	คลาด	ហ្លាត / ฆลาต	คลาด
33.	คลาคลา	คลาดคลา	ហ្លាតហ្លា / ฆลาตฆลา	คลาดคลา, จากกัน
34.	ควร	ควร	គួរ / ควร	ควร, ขวนให้
35.	คิด	คิด	គិត / คิต	คิด, นึกถึง
36.	คือ	คือ	គឺ / คี	คือ, เป็น
37.	เคราะห์	เคราะห์	គ្រោះ / เคราะห์	เคราะห์
38.	แคลง	ว่าว	ខ្លែង / แกลง	ว่าว
39.	โค	วัว	គោ / โค	วัว
40.	จง	จง	ចង់ / จง	จง, อยาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
41.	จมูก	จมูก	ច្រមុះ / จรมุะ	จมูก
42.	จรด	จรด	ច្រត់ / จรด	จรด, จด
43.	จواب	จواب	ជួប / ขวบ	จواب, ถึง
44.	จอ	ปี้จอ	ច / จ	ปี้จอ
45.	จำเพาะ	จำเพาะ	ចំពោះ / จำเพาะ	เจาะจง, เฉพาะ
46.	จำลอง	จำลอง	ចំលង / จัง	จำลอง, เลียน
47.	ฉลอง	ข้าม	ឆ្លង / ฉลง	ผ่าน, ข้าม
48.	ฉลัก	สลัก	ឆ្លាក់ / ฉลาก	สลัก
49.	ฉลุ	ปี้ฉลุ	ឆ្លូវ / ฉลว	ปี้ฉลุ
50.	เฉพาะ	เฉพาะ	ឆ្ពោះ / เฉพาะ	เฉพาะ
51.	เฉลิม	เฉลิม	ឆ្លើម / เฉลิม	เฉลิม
52.	ชวด	ปี้ชวด	ជួត / ชุต	ปี้ชวด
53.	ช่าง	ช่าง	ជាង / ขาง	ช่าง
54.	ชาญ	ชำนาญ	ជាញ / ชาญ	ชำนาญ
55.	ชำระ	ล้าง	ជះ / ช้ระ	ล้าง
56.	เชิง	ส่วนล่าง	ជើង / เชิง	ตีน, ฝัเท้า
57.	เชิญ	เชิญ	អញ្ជើញ / อยเชิญ	เชิญ
58.	ดล	ถึง	ដល់ / ฎล	ถึง
59.	ดิน	ดิน	ដី / ฎี	ดิน
60.	เดิน	เดิน	ដើរ / ฎีร์	เดิน
61.	เดิร	เดิน	ដើរ / ฎีร์	เดิน
62.	ตระกอง	ตระกอง	ត្រកង / ทรกง	ตระกอง
63.	ตระโพก	สะโพก	ត្រពោក / ทรโพก	สะโพก
64.	ตริก	นึก, คิด	ត្រិះ / ตรีระ	นึก, คิด
65.	ตรู	ต้อง, สัมผัส	ត្រូវ / ทรูว	ต้อง, สัมผัส
66.	ตลับ	ตลับ	ដួង / ฎนลาบ	ตลับ
67.	ตะโพก	สะโพก	ត្រពោក / ทรโพก	สะโพก
68.	เต้า	ไป	ទៅ / เทา	ไป
69.	ถวาย	ถวาย	ថ្ងាយ / ฎวาย	ถวาย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
70.	เกาะ	ปีเกาะ	ចោះ / เกาะ	ปีเกาะ
71.	ทรง (ก.)	คงอยู่ ถือ ทำ	ទ្រង់ / ทรง	คงอยู่ ถือ ทำ
72.	ทรง (น.)	รูปร่าง, รูปทรง	ទ្រង់ / ทรง	รูปร่าง, รูปทรง
73.	ทรวง	ใจ	ទ្រូង / ทรวง	ใจ
74.	ทราย	ทราย	ខ្សាច់ / ทราย	ทราย
75.	ทัน	ทัน	ទាន់ / ทัน	ทัน
76.	ทับทิม	ทับทิม	ទទឹម / ทับทิม	ทับทิม
77.	เทียน	เทียน	ទៀន / เทียน	เทียน
78.	เทียบ	เทียบ	ទៀប / เทียบ	เทียบ
79.	เทียม	เทียม	ទឹម / ทิม	เทียม, เท่า
80.	นั่งคัล	พิธีจรदनั่งคัล	ឆត្តាច់ / นงคาล	พิธีจรदनั่งคัล
81.	นาง	หญิงสาว	នាង / นาง	หญิงสาว
82.	นึก	คิดถึง	នឹក / นึก	นึก, คิดถึง
83.	บรรจง	บรรจง	បញ្ចង់ / บลจ้ง	บรรจง, ประณีต
84.	บรรทม	บรรทม	ផ្ទុំ / ผทม	บรรทม, หลับ
85.	ประดับ	ประดับ	ប្រដាប់ / บรฎาบ	ประดับ
86.	ประเสริฐ	ประเสริฐ	ប្រសើរ / บรเสีร	ประเสริฐ
87.	ปราบ	ปราบ	ប្រាប / บรราบ	ปราบ
88.	เปรียบ	เปรียบ	ប្រៀប / เปรียบ	เปรียบ
89.	ผจง	บรรจง	ផ្ទង់ / ผจ้ง	บรรจง, ประณีต
90.	ผลาญ	ผลาญ	ផ្តាញ / ผลาญ	ผลาญ, ทำให้สูญ
91.	ฝูง	ฝูง	ហ្នឹង / หวง	ฝูง, กลุ่ม
92.	พงา	ที่รัก	ពង្សា / พงา	ที่รัก
93.	พนม	ภูเขา	ភ្នំ / ภู	ภูเขา
94.	พร้อม	พร้อม	ត្រូវ / พรหม	พร้อม
95.	พร้อมพร้อม	พร้อมเพรียง	ត្រឹមត្រូវ / พรหมพร้อม	พร้อมเพรียง
96.	พรว	รวน	ត្រុយ / พรวย	รวน
97.	พลัด	พลัด	ព្រាស់ / พราส	พลัด
98.	พลัดพราก	พลัดพราก	ព្រាស់ព្រាស់ / พราสพราก	พลัดพราก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
99.	พวก	พวก	ពួក / พวก	พวก, กลุ่ม
100.	พิดทูล	บอก	ពិតតូល / พิดทูล	บอก
101.	เพ็ญ	เพ็ญ	ពេញ / เพญ	เพ็ญ
102.	เพรง	เก่าก่อน	ព្រេង / เพรง	เก่า, ก่อน, นาน
103.	เพราะ	ไพบีไร	ពិពោះ / พิเพราะ	ไพบีไร
104.	เพราะ (สัน.)	เพราะ (สัน.)	ព្រោះ / เพราะ	เพราะ (สัน.)
105.	เพลลา	เวลา	ពេលា / เพลลา	เวลา
106.	เพลิง	ไฟ	ភ្លើង / เกลิง	ไฟ
107.	เพลิน	เพลิน	ភ្លើង / เกลิน	เพลิน
108.	ไพร	ป่า	ភ្នំ / ไพร	ป่า
109.	มะกรูด	มะกรูด	ក្រូច / กรูจ	มะกรูด
110.	มะเม็ย	ปีมะเม็ย	មមី / มมี	ปีมะเม็ย
111.	มะแม	ปีมะแม	មម៉ / มแม	ปีมะแม
112.	มะรุม	มะรุม	ម្រុម / มรุม	มะรุม
113.	มะโรง	ปีมะโรง	ពោង / โรง	ปีมะโรง
114.	มะเส็ง	ปีมะเส็ง	ម្សាញ់ / มสาญ	ปีมะเส็ง
115.	ยล	เห็น	យល់ / ยล	เห็น
116.	รกำ (ก.)	ทุกข์ตรม	រកាំ / รกำ	ทุกข์ตรม
117.	รทวย	อ่อน	រដួង / รทวย	อ่อน
118.	รวาง	ระหว่าง	រវាង / รวาง	ระหว่าง
119.	รวาดรวาย	จิตใจเพื่อหา	រវើរវាយ / รเวีรวาย	จิตใจเพื่อหา
120.	ระกา	ปีระกา	រកា / ระกา	ปีระกา
121.	ระกำ (น.)	ต้น, ผลระกำ	រកាំ / รกำ	ต้น, ผลระกำ
122.	ระทวย	อ่อน	រដួង / รทวย	อ่อน
123.	ระเบียบ	ระเบียบ	របៀប / รเบียบ	ระเบียบ
124.	ระวาง	ระหว่าง	រវាង / รวาง	ระหว่าง
125.	ระวาด	น่าพิงใจ	រវើ / รเวี	น่าพิงใจ
126.	รัญจวน	รัญจวนใจ	រំជួល / รัจวล	รัญจวนใจ
127.	ราบ	เรียบ	រាប / ราบ	เรียบ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
128.	ราย	ราย	រាយ / ราย	ราย
129.	รำคาญ	รำคาญ	រំខាន / รำขาน	รำคาญ
130.	รำพึง	รำพึง, คิดถึง	រំពឹង / รำพิ่ง	รำพึง, คิดถึง
131.	เรียง	เรียง	រៀង / เรียง	เรียง
132.	เรียบ	เรียบ	រៀប / เรียบ	เรียบ
133.	เรียม	พี (คำแทนตัวगी)	រៀម / เรียม	พี (คำแทนตัวगी)
134.	เรียม	พี (คำแทนตัวगी)	រៀម / เรียม	พี (คำแทนตัวगी)
135.	ฤ	หรือ	ឬ / ฤ	หรือ
136.	นุ่ม่อม	นุ่มนวล	ល្អម / ลุมม	นุ่มนวล
137.	ลเมอ	ละเมอ	លើម / ลมี	ละเมอ
138.	ลเมอลม้าย	เพ้อหา	លើម្បាយ / เลมีลม้าย	ละเมอ, เพ้อหา
139.	ละลาย	ละลาย	រលាយ / รลาย	ละลาย
140.	ละออง	ละออง, ฟุ้ง	ល្អង / ลอง	ละออง, ฟุ้ง
141.	ละเอียด	ละเอียด	ល្អិត / ลอิต	ละเอียด
142.	ลาญ	ลาญ, ย่อยยับ	លាญ / ลาญ	ลาญ, ย่อยยับ
143.	ลำดวน	ลำดวน	រំដួល / รำดูวล	ลำดวน
144.	ลำบาก	ลำบาก	លំបាក / ลำบาก	ลำบาก
145.	เลง	เล่น	លេង / เลง	เล่น
146.	เลิศ	เลิศ	លើស / เลีส	เลิศ
147.	โลม	สัมผัส	លោម / โลม	สัมผัส, เล้าโลม
148.	ฤ	ไต้ยีน	ឮ / ฤ	ไต้ยีน
149.	วอก	ปิวอก	វក / วก	ปิวอก
150.	วังเวง	วังเวง	វង្វេង / วงเวง	หลงทาง, เจียบเหงา
151.	สนม	นางสนม	ស្នំ / สนม	นางสนม
152.	สนุก	สนุก	ស្រណុក / สรณุก	สนุก, สุขสบาย
153.	สบาย	สบาย	សប្បាយ / สบาย	สบาย, เพลิดเพลิน
154.	สไบ	สไบ	សៃប្ប / สไบ	สไบ
155.	สรก	ตก	ស្រក់ / สรก	ตก
156.	สรล	งดงามหมดจด	ស្រល់ / สรล	งดงามหมดจด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ความหมายในภาษาเขมร
157.	สรวล (ก.)	หัวเราะ	ស្រួល / สรวล	สุขสบาย
158.	สรวล (ก. วลี)	มีความสุข	ស្រួល / สรวล	สุขสบาย
159.	สรรสรรง	สรรสรรง	ស្រះស្រង់ / สรรสร่ง	สรรสรรง
160.	สลัก	สลัก	ធ្លាក់ / ฉลาก	สลัก
161.	สะอาด	สะอาด	ស្អាត / สะอาด	สะอาด
162.	สำแดง	สำแดง	សំដែង / สัมแดง	สำแดง
163.	สำราญ	สำราญ	សំរាល / สรราล	สำราญ, มีความสุข
164.	สำหรับ	สำหรับ	សំរាប់ / สรรាប់	สำหรับ
165.	เสด็จ	เสด็จ (ก.)	ស្តេច / เสฎจ	เสด็จ (ก.)
166.	เสนาะ	เสนาะ	ស្រណោះ / สรรณะ	เสนาะ, สงสาร
167.	สบาย	สบาย	ស្រើប / เสบีย	สบาย
168.	เสมอ	เสมอ	ស្មើ / เสมอ	เสมอ, เท่า
169.	เสร็จ	เสร็จ	ស្រេច / เสจร	เสร็จ
170.	เสลา	เสลา	ស្រឡៅ / สรรหา	เสลา
171.	แสดง	แสดง	ស្តែង / สรรอง	แสดง
172.	สไลบ	สไลบ	ស្លែប / สไลบ	สไลบ
173.	เหิร	บิน	ហើរ / เหิร	บิน
174.	อร	หญิงที่รัก	អរ / อร	ดีใจ
175.	อ่อน	อ่อน	អរ / อร	ดีใจ
176.	อ๊กอ่วน	กระอ๊กกระอ่วน	រកាក់រតើ / รากักรเอี	กระอ๊กกระอ่วน
177.	อาจ	สามารถ	អាច / อาจ	สามารถ
178.	เอง	ตนเอง	ឯង / เอง	ตนเอง

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารโศกจำนวน 178 คำ ข้างต้น ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะของคำเขมรที่ปรากฏใช้ในประเด็นรูปคำและความหมาย ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์รูปคำ

4.3.1.1 คำที่คงรูปเดิม

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศก ในลักษณะที่ยังคงรูปเดิม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.1.1 คำเขมรในนิราศธารโศกที่คงรูปเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
1.	ก่ง	កង់ / ก่ง
2.	กราบ	ក្រាប / กราบ
3.	กรุง	ក្រុង / กรุง
4.	กลิน	ក្លិន / กลิน
5.	กูบ	កូប / กูบ
6.	เกวียน	ក្រឿមក្រុម / เกวียน
7.	แกม	កែម / แกม
8.	ขจร	ខ្យង / ขจร
9.	ขนง	ខ្នង / ขนง
10.	ขลิบ	ខ្លឹប / ขลิบ
11.	ขาล	ខាល / ขาล
12.	ซึ้ง	ខឹង / ซึ้ง
13.	เขลง	ខែង / เขลง
14.	ครบ	គ្រប់ / ครบ
15.	ควร	គួរ / ควร
16.	โค	គោ / โค
17.	จง	ចង់ / จง
18.	เฉพาะ	ផ្ដោះ / เฉพาะ
19.	เฉลิม	ផ្ដើម / เฉลิม
20.	ช่าง	ជាង / ช่าง
21.	ชาญ	ជាញ / ชาญ
22.	เซิง	ជើង / เซิง
23.	ถวาย	ថ្វាយ / ถวาย
24.	เถาะ	ថោះ / เถาะ
25.	ทรง (ก.)	ទ្រង់ / ทรง
26.	ทรง (น.)	ទ្រង់ / ทรง
27.	เทียน	ទៀត / เทียน
28.	เทียบ	ទៀច / เทียบ
29.	นาง	នាង / นาง

ตารางที่ 4.3.1.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
30.	นឹก	នឹក / นឹก
31.	ผจง	ផ្លង់ / ผจง
32.	ผลาญ	ផ្តាញ / ผลาญ
33.	พรุย	ព្រុយ / พรุย
34.	พวก	ពួក / พวก
35.	เพ็ญ	ពេញ / เพญ
36.	เพรง	ព្រេង / เพรง
37.	เพราะ (สัน.)	ព្រោះ / เพราะ
38.	เพลา	ពេលា / เปลา
39.	ไพร	ព្រៃ / ไพร
40.	ยล	យល់ / ยล
41.	รกำ (ก.)	រកាំ / รกำ
42.	รทวย	រត្ថយ / รทวย
43.	รวาง	រ្វាង / รวาง
44.	ราบ	រាប / ราบ
45.	ราย	រាយ / ราย
46.	เรียง	រៀង / เรียง
47.	เรียบ	រៀប / เรียบ
48.	เรียม	រៀម / เรียม
49.	เรียม	រៀម / เรียม
50.	ฤ	រួ / ฤ
51.	ลาญ	លាញ / ลาญ
52.	เลง	លេង / เลง
53.	โลม	លោម / โลม
54.	ฤ	រួ / ฤ
55.	สไบ	ស្បៃ / สไบ
56.	สรก	ស្រក់ / สรก
57.	สรล	ស្រល់ / สรล
58.	สรวล (ก.)	ស្រួល / สรวล

ตารางที่ 4.3.1.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย
59.	สรวล (ก. วลี)	ស្រួល / สรวล
60.	สระสรง	ស្រះស្រង់ / สระสรง
61.	เสร็จ	ស្រេច / เสร็จ
62.	ไสบ	សៃប / ไสบ
63.	เหิร	ហើរ / เหิร
64.	อร	អរ / อร
65.	อาจ	អាច / อาจ
66.	เอง	ឯង / เอง

จากข้อมูลที่แสดงในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมร ลักษณะคงรูปเดิมในตัวบทวรรณคดีเรื่องนิราศธารโศกจำนวน 66 คำ

4.3.1.2 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะในที่นี้ นอกจากคำที่เปลี่ยนรูปพยัญชนะ ผู้วิจัยยังหมายรวมถึงการเพิ่มรูป ตักรูปพยัญชนะ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศก ในลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.1.2 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กราน	ក្រាល / กราล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็น น
2.	กลึง	ក្រឡឹង / กรพึง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ กร (ក្រ) เป็น ก เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น พ (ឡ) เป็น ล
3.	กฤษ	កុរ / กูร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ร (រ) เป็น ฤษ
4.	เกิด	កើត / เกิต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ด
5.	คลา	ក្លា / ฆลา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆล (ក្ល) เป็น คล
6.	คลาคลาศ	ក្លាតក្លា / ฆลาตฆลา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆล (ក្ល) เป็น คล เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ศ
7.	คลาไคล	ក្លាសៃ / ฆลาไสล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆล (ក្ល) เป็น คล

ตารางที่ 4.3.1.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
8.	คลาศ	ขฺลาค / ฆลาค	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆล (ขฺล) เป็น คล เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ท) เป็น ศ
9.	คลาศคลา	ขฺลาคขฺลา / ฆลาคฆลาค	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆล (ขฺล) เป็น คล เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ท) เป็น ศ
10.	คิต	คิต / คิต	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ท) เป็น ด
11.	คื่อ	คื่อ / คื่อ	เพิ่มรูปพยัญชนะ อ (รูปสระ - ือ ในภาษาไทย)
12.	เคราะห์	เคราะห์ / เคราะห์	เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ्ह
13.	แคลง	ខ្លែង / แอลง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฆล (ខ្ល) เป็น คล
14.	จรด	ច្រត់ / จรด	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ท) เป็น ด
15.	จวบ	ជួប / จวบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ช (ជ) เป็น จ
16.	ฉลู	ស្លូវ / ฉลู	ตัดรูปพยัญชนะท้าย វ (ร)
17.	เชิญ	អញ្ជើញ / อณเชิญ	ตัดรูปพยัญชนะท้าย ញ (ญ)
18.	ดล	ដល់ / ฎล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ដ) เป็น ด
19.	เดิน	ដើរ / ฎีร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ដ) เป็น ด เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย រ (ร) เป็น น
20.	เดิร	ដើរ / ฎีร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ដ) เป็น ด
21.	ตรุ	ត្រូវ / ตรุ	ตัดรูปพยัญชนะท้าย វ (ร)
22.	เต้า	ទៅ / เทา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ท (ទ) เป็น ต
23.	ทราย	ខ្សាច់ / ขสาจ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ฆส (ខ្ស) เป็น ทร เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ច (ช) เป็น ย
24.	บรรจง	បញ្ចប់ / บณจ่ง	ตัดรูปพยัญชนะท้าย ញ (ญ) เพิ่มรูปพยัญชนะ รร (ร หัน)
25.	ปราบ	ប្រាប់ / บราบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ บร (ប្រ) เป็น ปร
26.	เปรียบ	ប្រៀប / เบรียบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ บร (ប្រ) เป็น ปร
27.	ฝูง	ហ្វូង / หวง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ หว (ហ្វ) เป็น ฝ
28.	พิตพุล	ពិតចូល / พิตพุล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ท) เป็น ด
29.	เพลิง	ភ្លើង / เพลิง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ภล (ភ្ល) เป็น พล
30.	เพลิง	ភ្លើង / เพลิง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ภล (ភ្ល) เป็น พล
31.	เลิศ	លើស / เลิศ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ส (ស) เป็น ศ

ตารางที่ 4.3.1.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
32.	สนุก	ស្រណុក / สรณุก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ สร (ស្រ) เป็น ส เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ณ (ណ) เป็น น
33.	สบาย	សំបាយ / สบบาย	ตัดรูปพยัญชนะท้าย บ (ប)
34.	เสด็จ	សេដ្ឋ / เสฎฐ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ สฎ (ស្ត) เป็น สด
35.	เสนาะ	ស្រណោះ / สรณะ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น สร (ស្រ) เป็นรูป ส เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ณ (ណ) เป็นรูป น
36.	เสลา	ស្រឡៅ / สรเพา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ สร (ស្រ) เป็น ส เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น พ (ឡ) เป็น ล
37.	แสดง	ស្តែង / แสฎง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ สฎ (ស្ត) เป็น สด

จากข้อมูลในตารางข้างต้น แสดงข้อมูลการใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารโศก ลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นจำนวน 18 คำ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย 8 คำ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายจำนวน 6 คำ คำที่ตัดพยัญชนะต้น 3 คำ คำที่เพิ่มพยัญชนะท้ายจำนวน 1 คำ คำที่ตัดรูปพยัญชนะท้ายและเพิ่มรูปพยัญชนะ (ร หัน) จำนวน 1 คำ รวมคำเขมรที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทางพยัญชนะจำนวน 37 คำ

4.3.1.3 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ หมายถึงรวมถึงการเพิ่มรูปสระ โดยมีคำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศกในลักษณะดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.1.3 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กรม	ក្រុម / กุรัม	เพิ่มรูปสระ ุ
2.	กรอง	ក្រុង / กุรง	เพิ่มรูปสระ -อ
3.	กระแจะ	ក្រចេះ / กุระจะ	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ -ะ (្រះ) เป็นรูปสระ -ะ
4.	กั้วล	កង្វល់ / กงวล	เพิ่มรูป ั
5.	กำจัด	កំចាត់ / กัจาด	เปลี่ยนรูปสระ ุ (ុ) เป็นรูปสระ ำ เปลี่ยนรูป -า (ា) เป็นรูป ั
6.	เกรง	ក្រែង / แกรง	เปลี่ยนรูปสระ แ (ៃ) เป็นรูปสระ -ะ

ตารางที่ 4.3.1.3 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
7.	ครอง	គ្រង / ครง	เพิ่มรูปสระ -อ
8.	จอ	ច / จ	เพิ่มรูปสระ -อ
9.	จำเพาะ	ចំពោះ / จำเพาะ	เปลี่ยนรูปสระ ° (อ) เป็นรูปสระ ำ
10.	จำลอง	ចំលង / จำลง	เปลี่ยนรูปสระ ° (อ) เป็นรูปสระ ำ
11.	ฉลอง	ឆ្លង / ฉลง	เพิ่มรูปสระ -อ
12.	ฉลัก	ឆ្លាក់ / ฉลัก	เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็นรูป ั
13.	ชำระ	ជម្រះ / ช้ระ	เปลี่ยนรูปสระ ° (อ) เป็นรูปสระ ำ
14.	ตระกอง	ត្រកង / ตรกง	เพิ่มรูปสระ -ะ , เพิ่มรูปสระ -อ
15.	ตระพอก	ត្រពោក / ตรพอก	เพิ่มรูปสระ -ะ
16.	ทรวง	ទ្រូង / ทรวง	เปลี่ยนรูปสระ ู (อ) เป็นรูป -ว
17.	ทัน	ទាន់ / ทาน	เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็นรูป ั
18.	เทียม	ទឹម / ทิม	เปลี่ยนรูปสระ ี (อ) เป็นรูปสระ ैया
19.	นั่งค้ำ	ឆ្កាត់ / นั่งคาล	เพิ่มรูป ั , เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็นรูป ั
20.	พงา	ពង្សា / พงา	ตัดรูปสระ ° (อ)
21.	พร้อม	ព្រម / พรหม	เพิ่มรูปสระ -อ
22.	พร้อมพร้อม	ព្រឹមព្រឹម / พรืมพรหม	เพิ่มรูปสระ -อ
23.	เพราะ	ពិរោះ / พิเราะ	เพิ่มรูปสระ ี
24.	มะแม	មម៉ា / มแม	เพิ่มรูปสระ -ะ
25.	ระกา	រកា / รกา	เพิ่มรูปสระ -ะ
26.	ระกำ (น.)	រកាំ / รกำ	เพิ่มรูปสระ -ะ
27.	ระทวย	រត្ថយ / รทวย	เพิ่มรูปสระ -ะ
28.	ระเบียบ	រមៀប / รเบียบ	เพิ่มรูปสระ -ะ
29.	ระวาง	រវាង / รวาง	เพิ่มรูปสระ -ะ
30.	รำพึง	រំពឹង / รพึง	เปลี่ยนรูปสระ ° (อ) เป็นรูปสระ ำ
31.	ลม่อม	លួម / ลมม	เพิ่มรูปสระ -อ
32.	ลเมอ	លើ / เลมี	เปลี่ยนรูปสระ ี (อ) เป็นรูปสระ ैया
33.	ลเมอลมาย	លើល្បាយ / เลมีลมาย	เปลี่ยนรูปสระ ี (อ) เป็นรูปสระ ैया
34.	ละออง	ល្អង / ลอง	เพิ่มรูปสระ -ะ, เพิ่มรูปสระ -อ
35.	ลำบาก	លំបាក / ลัมบาก	เปลี่ยนรูปสระ ° (อ) เป็นรูปสระ ำ

ตารางที่ 4.3.1.3 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
36.	วอก	វក / วก	เพิ่มรูปสระ -อ
37.	วังเวง	វង្វេង / วงเวง	เพิ่มรูป ั
38.	สะอาด	ស្អាត / สอาด	เพิ่มรูปสระ -ะ
39.	เสบย	សើម / เสบีย	เปลี่ยนรูปสระ ើ (ើ) เป็นรูป ะ (-ย)
40.	เสมอ	សើ / เสมี	เปลี่ยนรูปสระ ើ (ើ) เป็นรูปสระ ะ-อ

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรในลักษณะเปลี่ยนแปลงรูปสระจากตัววรรณคดีเรื่องนิราศธารโศก จำนวน 40 คำ ได้แก่ คำที่เพิ่มรูปสระจำนวน 22 คำ คำที่เปลี่ยนรูปสระจำนวน 21 คำ คำที่เพิ่มรูปและเปลี่ยนรูปสระจำนวน 2 คำ และ คำที่ตัดรูปสระจำนวน 1 คำ

4.3.1.4 คำที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศกในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ ซึ่งหมายรวมถึงการเพิ่มรูป การตัดรูปพยัญชนะหรือสระ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.1.4 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
1.	กระจาย	ខ្លាច / ขจาย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ขจ (ខ) เป็น กร เพิ่มรูปสระ -ะ
2.	กระเหว่า	តាវៅ / ตาเวา	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ต (ត) เป็น กร เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น หว (ហ) เป็น ว เพิ่มรูปสระ -ะ
3.	กะทง	ខ្នង / ขทง	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกล้ำ ขท (ខ) เป็น ก เพิ่มรูปสระ -ะ
4.	จมูก	ច្រមុះ / จรมะ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น จร (ច) เป็น จ เปลี่ยนรูปสระ ะ (ុះ) เป็นรูปสระ ุ เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ก
5.	ชวด	ជួត / ชุต	เปลี่ยนรูปสระ ุ (ូ) เป็นรูป -ว เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ด

ตารางที่ 4.3.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
6.	ดิน	ដី / ฐิ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฐ (ដ) เป็น ด เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย น
7.	ตริก	ត្រិះ / ตรีะ	เปลี่ยนรูปสระ ีะ (ី) เป็นรูปสระ ี เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ก
8.	ตลับ	ដាច់ / ฎนลาบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ដ) เป็น ต เปลี่ยนรูป -า' (ា) เป็น ั
9.	ตะโพก	ត្រពោក / ทรโพก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ทร (ត្រ) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ
10.	ทับทิม	ទទឹម / ททิม	เพิ่มรูปสระ -ับ เปลี่ยนรูปพยัญชนะสระ ี (ី) เป็นรูป ิ
11.	บรรทม	ដេ / ฝท	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้นควบกกล้า ฝท (ដ) เป็น บ เพิ่มรูปพยัญชนะ รร (ร หัน), ตักรูปสระ ุ (ុ)
12.	ประดับ	ប្រដាប់ / ปรฎาบ	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ทร (ប្រ) เป็น ต เพิ่มรูปสระ -ะ
13.	ประเสริฐ	ប្រសើរ / ปรเสีร	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ปร (ប្រ) เป็น ปร เพิ่มรูปสระ -ะ
14.	พนม	ភ្នំ / ภน	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ภน (ភ្ន) เป็น พน ตักรูปสระ ุ (ុ)
15.	พลัด	ព្រាស់ / พราส	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น พร (ព្រ) เป็น พล เปลี่ยนรูป -า' (ា) เป็น ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ส (ស) เป็น ด
16.	พลัดพราก	ព្រាស់ព្រាស / พราสบราส	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น พร (ព្រ) เป็น พล เปลี่ยนรูป -า' (ា) เป็น ั เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ส (ស) เป็น ด เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ส (ស) เป็น ก
17.	มะกรูด	ក្រូច / กรูจ	เพิ่มรูปพยัญชนะและสระ มะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย จ (ច) เป็น ด
18.	มะเขีย	មមី / มมี	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ ี (ី) เป็น ี-ย
19.	มะรุุม	ម្រុម / มรุุม	เพิ่มรูปสระ -ะ , เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ม
20.	มะโรง	រោង / โรง	เพิ่มรูปพยัญชนะและสระ มะ

ตารางที่ 4.3.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
21.	มะเส็ง	ម្សាញ់ / มสาญ	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็น ะ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ญ (ញ) เป็น ง
22.	รวาดรวาย	រវើរវាយ / รเวีรวาย	เปลี่ยนรูปสระ ะ (เ) เป็นรูปสระ -า
23.	ระวาด	រវើ / รเวี	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ ะ (เ) เป็นรูปสระ -า
24.	รัญจวน	រំជួល / รังวล	เปลี่ยนรูปสระ ะ (อ) เป็นรูปสระ ั เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ญ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฆ (ជ) เป็น จ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็น น
25.	รำคาญ	រំខាន / รังาน	เปลี่ยนรูปสระ ะ (เ) เป็นรูปสระ -า
26.	ละลาย	រលាយ / รลาย	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ร (រ) เป็น ล เพิ่มรูปสระ -ะ
27.	ละเอียด	ល្អិត / ลอิต	เพิ่มรูปสระ -ะ เปลี่ยนรูปสระ ะ (อ) เป็นรูปสระ ะ (เ) เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ต (ត) เป็น ด
28.	ลำดวน	រំជួល / รังวล	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ร (រ) เป็น ล เพิ่มรูปสระ ะ (อ) เป็น รูป ำ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ជ) เป็น ด เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็น น
29.	สนม	ស្នំ / สัน	ตัดรูปสระ ะ (อ), เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย ม
30.	สลัก	ស្លាក់ / สลาก	เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ធ) เป็น สล เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็นรูป ั
31.	สำแดง	សំដែង / สัมแงง	เปลี่ยนรูปสระ ะ (อ) เป็น ำ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ฎ (ជ) เป็นรูป ด
32.	สำราญ	សំរាល / สัมราล	เปลี่ยนรูปสระ ะ (อ) เป็น ำ เปลี่ยนรูปพยัญชนะท้าย ล (ល) เป็นรูป ญ
33.	สำหรับ	សំរាប់ / สัมราบ	เปลี่ยนรูปสระ ะ (อ) เป็น ำ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ร (រ) เป็นรูป ทร เปลี่ยนรูป -า' (๓๐) เป็นรูป ั
34.	อ่อน	អរ / อร	เพิ่มรูปสระ -อ เปลี่ยนรูปพยัญชนะต้น ร (រ) เป็นรูป น

ตารางที่ 4.3.1.4 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	รูปคำเขมร / เทียบรูปอักษรไทย	ลักษณะการเปลี่ยนแปลง
35.	อักอ่วน	รหาคังเรี / รอากังเรี	ตัดรูปพยัญชนะ ร (r) เปลี่ยนรูป -a' (๐๐) เป็นรูป ั เปลี่ยนรูปสระ ะเี (เือ) เป็นรูปสระ -ว เพิ่มรูปพยัญชนะท้าย น

จากข้อมูลในตารางข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ในลักษณะเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะและสระ ซึ่งหมายรวมถึงการเพิ่ม ตัดรูปพยัญชนะหรือสระในตัวบทเรื่องนิราศธารโศก จำนวน 35 คำ

4.3.2 การวิเคราะห์ความหมาย

4.3.2.1 ความหมายคงเดิม

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศก ในลักษณะที่ความหมายคงเดิม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.2.1 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีความหมายคงเดิม

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	ก่ง	โค้ง	โค้ง, ล้อ
2.	กรม	กลุ่ม, คณะ	กลุ่ม, คณะ
3.	กรอง	ร้อย (ก.)	ร้อย (ก.)
4.	กระจาย	กระจาย	กระจาย
5.	กระแจะ	แป้งกระแจะ	แป้งกระแจะ
6.	กระเหว่า	กาเหว่า	กาเหว่า
7.	กราบ	กราบ	กราบ
8.	กลิ่น	กลิ่น	กลิ่น
9.	กะทง	กระทง	กระทง
10.	กำจัด	กำจัด	กำจัด
11.	กฤษ	ปี่กฤษ	ปี่กฤษ
12.	กูป	กูป	กูป
13.	เกรง	กลัว	กลัว
14.	เกรียมกรม	ตรอมตรม	ตรอมตรม
15.	เกิด	เกิด	เกิด

ตารางที่ 4.3.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
16.	แกม	ปน	ปน
17.	ขลิบ	ขลิบ	ขลิบ
18.	ขาล	ปีขาล	ปีขาล
19.	ซึ้ง	โกรธ	โกรธ
20.	แขลง	ว่าว	ว่าว
21.	ครบ	ครบ	ครบ
22.	ครอง	ครอง	ครอง
23.	คลา	เคลื่อน	เคลื่อน
24.	คลาไคล	เคลื่อนไป	เคลื่อนไป
25.	คลาศ	คลาด	คลาด
26.	เคราะห์	เคราะห์	เคราะห์
27.	แคลง	ว่าว	ว่าว
28.	โค	วัว	วัว
29.	จมูก	จมูก	จมูก
30.	จรด	จรด	จรด
31.	จวบ	จวบ	จวบ
32.	จอ	ปีจอ	ปีจอ
33.	ฉลัก	สลัก	สลัก
34.	ฉลุ	ปีฉลุ	ปีฉลุ
35.	เฉพาะ	เฉพาะ	เฉพาะ
36.	เฉลิม	เฉลิม	เฉลิม
37.	ชวด	ปีชวด	ปีชวด
38.	ช่าง	ช่าง	ช่าง
39.	ชาญ	ชำนาญ	ชำนาญ
40.	ชำระ	ล้าง	ล้าง
41.	เชิญ	เชิญ	เชิญ
42.	ดล	ถึง	ถึง
43.	ดิน	ดิน	ดิน
44.	เดิน	เดิน	เดิน

ตารางที่ 4.3.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
45.	เดิน	เดิน	เดิน
46.	ตระกอง	ตระกอง	ตระกอง
47.	ตระโพก	สะโพก	สะโพก
48.	ตริ๊ก	นึก, คิด	นึก, คิด
49.	ตรู	ต้อง, สัมผัส	ต้อง, สัมผัส
50.	ตลับ	ตลับ	ตลับ
51.	ตะโพก	สะโพก	สะโพก
52.	เต้า	ไป	ไป
53.	ถวาย	ถวาย	ถวาย
54.	เถาะ	ปีเถาะ	ปีเถาะ
55.	ทรง (ก.)	คงอยู่ ถือ ทำ	คงอยู่ ถือ ทำ
56.	ทรง (น.)	รูปร่าง, รูปทรง	รูปร่าง, รูปทรง
57.	ทรวง	ใจ	ใจ
58.	ทราย	ทราย	ทราย
59.	ทัน	ทัน	ทัน
60.	ทับทิม	ทับทิม	ทับทิม
61.	เทียน	เทียน	เทียน
62.	เทียบ	เทียบ	เทียบ
63.	นั่งคัล	พิธีจรดนั่งคัล	พิธีจรดนั่งคัล
64.	นาง	หญิงสาว	หญิงสาว
65.	ประดับ	ประดับ	ประดับ
66.	ประเสริฐ	ประเสริฐ	ประเสริฐ
67.	ปราบ	ปราบ	ปราบ
68.	เปรียบ	เปรียบ	เปรียบ
69.	ผลาญ	ผลาญ	ผลาญ
70.	พงา	ที่รัก	ที่รัก
71.	พนม	ภูเขา	ภูเขา
72.	พร้อม	พร้อม	พร้อม
73.	พร้อมพร้อม	พร้อมเพรียง	พร้อมเพรียง

ตารางที่ 4.3.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
74.	พรัย	ร่วน	ร่วน
75.	พลัด	พลัด	พลัด
76.	พลัดพราว	พลัดพราว	พลัดพราว
77.	พิดทูล	บอก	บอก
78.	เพ็ญ	เพ็ญ	เพ็ญ
79.	เพราะ	ไพบเราะ	ไพบเราะ
80.	เพราะ (สัน.)	เพราะ (สัน.)	เพราะ (สัน.)
81.	เพลลา	เวลา	เวลา
82.	เพลิง	ไฟ	ไฟ
83.	เพลิน	เพลิน	เพลิน
84.	ไพร	ป่า	ป่า
85.	มะกรูด	มะกรูด	มะกรูด
86.	มะเมีย	ปีมะเมีย	ปีมะเมีย
87.	มะแม	ปีมะแม	ปีมะแม
88.	มะรุม	มะรุม	มะรุม
89.	มะโรง	ปีมะโรง	ปีมะโรง
90.	มะเส็ง	ปีมะเส็ง	ปีมะเส็ง
91.	ยล	เห็น	เห็น
92.	รกำ (ก.)	ทุกข์ตรม	ทุกข์ตรม
93.	รทวย	อ่อน	อ่อน
94.	รวาง	ระหว่าง	ระหว่าง
95.	รวาดรวาย	จิตใจเพื่อหา	จิตใจเพื่อหา
96.	ระกา	ปีระกา	ปีระกา
97.	ระกำ (น.)	ต้น, ผลระกำ	ต้น, ผลระกำ
98.	ระทวย	อ่อน	อ่อน
99.	ระเบียบ	ระเบียบ	ระเบียบ
100.	ระวาง	ระหว่าง	ระหว่าง
101.	ระวาด	นำพึงใจ	นำพึงใจ
102.	รัญจวน	รัญจวนใจ	รัญจวนใจ

ตารางที่ 4.3.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
103.	ราบ	เรียบ	เรียบ
104.	ราย	ราย	ราย
105.	รำคาญ	รำคาญ	รำคาญ
106.	รำพึง	รำพึง, คิดถึง	รำพึง, คิดถึง
107.	เรียง	เรียง	เรียง
108.	เรียบ	เรียบ	เรียบ
109.	เรียบ	เรียบ	เรียบ
110.	เรียม	พี (คำแทนตัวกี)	พี (คำแทนตัวกี)
111.	เรียม	พี (คำแทนตัวกี)	พี (คำแทนตัวกี)
112.	ฤ	หรือ	หรือ
113.	นุ่ม่อม	นุ่มนวล	นุ่มนวล
114.	ลเมอ	ละเมอ	ละเมอ
115.	ละลาย	ละลาย	ละลาย
116.	ละเอียด	ละเอียด	ละเอียด
117.	ลาญ	ย่อยยับ	ย่อยยับ
118.	ลำดวน	ลำดวน	ลำดวน
119.	ลำบาก	ลำบาก	ลำบาก
120.	เลง	เล่น	เล่น
121.	เลิศ	เลิศ	เลิศ
122.	ฎ	ไฉน	ไฉน
123.	วอก	ปิวอก	ปิวอก
124.	สนม	นางสนม	นางสนม
125.	สไบ	สไบ	สไบ
126.	สรก	ตก	ตก
127.	สรล	งดงามหมดจด	งดงามหมดจด
128.	สระสรง	สระสรง	สระสรง
129.	สลัก	สลัก	สลัก
130.	สะอาด	สะอาด	สะอาด
131.	สำแดง	สำแดง	สำแดง

ตารางที่ 4.3.2.1 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
132.	สำราญ	สำราญ	สำราญ
133.	สำหรับ	สำหรับ	สำหรับ
134.	เสด็จ	เสด็จ (ก.)	เสด็จ (ก.)
135.	สบาย	สบาย	สบาย
136.	เสมอ	เสมอ	เสมอ
137.	เสร็จ	เสร็จ	เสร็จ
138.	เสลา	เสลา	เสลา
139.	แสดง	แสดง	แสดง
140.	สไบ	สไบ	สไบ
141.	เหิร	บิน	บิน
142.	อร	หญิงที่รัก	ดีใจ
143.	อ่อน	อ่อน	ดีใจ
144.	อ๊กอ่วน	กระอ๊กกระอ่วน	กระอ๊กกระอ่วน
145.	อาจ	สามารถ	สามารถ
146.	เอง	ตนเอง	ตนเอง

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องกาพย์เห่เรือข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ยังคงความหมายเดิม จำนวน 146 คำ

4.3.2.2 ความหมายแคบเข้า

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศกที่มีความหมายแคบเข้า มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.2.2 คำเขมรในนิราศธารทองแดงที่มีความหมายแคบเข้า

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กรุง	กรุงศรีอยุธยา	กรุง, เมือง
2.	กลิ้ง	กลิ้ง	กลิ้ง, เหลา
3.	ขจร	ขจร	ขจร, ฟุ้งไป (กลิ้ง)
4.	ขนง	คว่ำ	คว่ำ, หลั่ง (น.)
5.	คลาคลาศ	คลาดคลา	คลาดคลา, จากกัน

ตารางที่ 4.3.2.2 (ต่อ)

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
6.	คลาตคลา	คลาตคลา	คลาตคลา, จากกัน
7.	ควร	ควร	ควร, ชวนให้
8.	คิด	คิด	คิด, นึกถึง
9.	คือ	คือ	คือ, เป็น
10.	จำเพาะ	จำเพาะ	เจาะจง, เฉพาะ
11.	จำลอง	จำลอง	จำลอง, เลียน
12.	ฉลอง	ข้าม	ผ่าน, ข้าม
13.	เชิง	ส่วนล่าง	ตีน, ฝีเท้า
14.	เทียม	เท่า	เทียม, เท่า
15.	นึก	คิดถึง	นึก, คิดถึง
16.	บรรจง	บรรจง	บรรจง, ประณีต
17.	บรรทม	บรรทม	บรรทม, หลับ
18.	ผจง	บรรจง	บรรจง, ประณีต
19.	ฝูง	ฝูง	ฝูง, กลุ่ม
20.	พวก	พวก	พวก, กลุ่ม
21.	เพรง	เก่าก่อน	เก่า, ก่อน, นาน
22.	ลเมอลมาย	เพื่อหา	ละเมอ, เพื่อหา
23.	ละออง	ละออง	ละออง, ฟุ้ง
24.	โลม	สัมผัส	สัมผัส, เล้าโลม
25.	สนุก	สนุก	สนุก, สุขสบาย
26.	สบาย	สบาย	สบาย, เพลิดเพลิน
27.	สรวล (ก. วลี)	มีความสุข	สุขสบาย

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารโศกข้างต้น ปรากฏการใช้คำเขมรที่ความหมาย
 แคมเข้า จำนวน 27 คำ

4.3.2.3 ความหมายย้ายที่

คำเขมรที่ปรากฏในเรื่องนิราศธารโศกที่มีความหมายย้ายที่ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3.2.3 คำเขมรในนิราศธารโศกที่มีความหมายย้ายที่

ที่	รูปคำที่ปรากฏ	ความหมายในเรื่อง	ความหมายในภาษาเขมร
1.	กังวล	กังวล	ห่วงใย
2.	จง	จง	อยาก
3.	วังเวง	วังเวง	หลงทาง, เจ็บเหงา
4.	สรวล (ก.)	หัวเราะ	สุขสบาย
5.	เสนาะ	เสนาะ	สงสาร, อาลัย

จากการปรากฏใช้คำเขมรในเรื่องนิราศธารโศก ปรากฏการใช้คำเขมรที่มีความหมายย้ายที่จำนวน 5 คำ

ผลการศึกษาวิเคราะห์คำเขมรที่ปรากฏข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้พบลักษณะของคำเขมรที่ปรากฏใช้ในวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่เรือ นิราศธารทองแดง และนิราศธารโศก ประเด็นรูปคำและความหมาย ที่มีทั้งคงเดิมและเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่าง ๆ จากวรรณคดีทั้ง เรื่องอันเป็นผลงานพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ซึ่งสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาเรื่องรูปแบบการยืมคำภาษาเขมรในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย ตลอดจนเนื้อเรื่องการถอดความในวรรณคดีทั้ง 3 เรื่องนี้ได้ต่อไป